IX. évfolyam Székelyudvarhelytt, 1906 október 13. 42. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél evre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6 – 8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A megyeházból.

— Törvényhatósági közgyülés. —

Székelyudvarhely, okt. 12.

Az a főispáni program, melyet Ugron Ákos a tegnapi megyei közgyülésben adott, méltán volt kifejezője a mai politikai helyzetnek és annak, hogy vezető embereink ez ország boldogulásán lankadatlan munkálnak. Erre pedig nagy szükségünk van, mivel a letünt gyászos politika rokonsági sajtója sehogy sem tud kibékülni azzal a lehetőséggel, amin az ország legjobbjai munkálkodnak, hogy egységes magyar politika, egységes társadalom legyen. Akik örökösen abból éldegéltek, hogy kiélesitették az ellentéteket, hogy mesterségesen szitsák fel a szenvedélyeket, azokat, nap-nap után igy látjuk lapjaikban, valóságos dühöngő örjöngésbe boritja az a viszonylagos nyugalom, mely a kilátását adja meg annak, hogy végre-valahára alkotó munka kezdődhetik az országban.

Most, midőn nemzeti kormányunk ledöntötte az akadályokat, melyek utjában állottak a függetlenségi párt politikai érvényesülésének, s igy lehetővé tette egy nagy nemzeti párt kialakulását, mely az ország boldogulását tüzte ki feladatául, érthető annak a szövetségnek lármája, melylyel sajtójuk szenzácziói ba akarják fullasztani mindazon eredményeket, melyek az uj politikai alakuláshoz füződnek és megsemmisiteni azokat a reményeket, amelyeknek beváltását joggal követeli az ország, mely bizalmat és ezzel erőt kölcsönzött a mai rendszernek.

És éppen ezért kétszeresen esik a mérlegbe Ugron Ákos elnöki megnyitója, mely bizonyára meggyőzte a kételkedőket, ha ugyan ilyenek e megyében még akadnak, hogy az uj regime komoly, törhetetlen munkát, s igy istenbékét jelent, melyre e valóban sokat zaklatott vármegyének fölötte nagy szüksége van. A munkának és békének ez a csöndje biztatólag hat és arra vall, hogy Udvarhelymegye közállapotai elvégre normálisak; de arra is vall, hogy a vármegye közönsége e szélcsöndben a közjólét és előhaladás nem közönséges emelkedését látja; a kitüzöttek megmunkálása olyan ember kezében van itt nálunk letéve, aki a közigazgatás nagy feladatai iránt érzékkel bir, és aki az imént lefolyt nemzeti küzdelemben a küzdők táborának az élén foglalt helyet, s igy arra polczra, melyet most betölt a mindennapi élet nyers igazságaiból leszürt készültséget is vitt, amit bizonyit az, hogy figyelme és tevékenysége kiterjed az élet és gondolkodás minden irányára és minden részletére.

És ez az elnöki megnyitó irányitotta mindvégig a tegnapi közgyülést és bizonyitotta azt, hogy a megyei politika a képzelhető magas niveaun áll. Jóleső érzést keltett a csendes szemlélőben, hogy a törvényhatósági bizottság duzzad az életerőtől, önérzetes, müvelt, kezdeményezésre képes, kemény meggyőződésü, s mint ilyen képes e vármegyét önzetlenül felkarolni, ügyeit előre vinni. Megnyugtató volt, amint láttuk azt a nyugodt vitát, melyet e teremben nem régiben nélkülöztünk, mivel ott a gyászos regime ellen szóló harczok áradata folyt, leszoritva igen természetesen a közérdekü momentumokat. Most a kölcsönös tapintat, a politikai okosság, ezek a fontos kellékek, uralták a hangulatot ugy benn a teremben, mint az életben. A békés munkálkodás, a zavartalan produkczió, s a lényeges dolgokban való általános egyetértés ezen látványa megnyugtató volt.

A közgyülésnek politikai ügyekben is volt alkalma véleményt nyilvánitani. Ezek közt kétségtelenül azt az inditványt emelhetjük ki, mely a Corpus-jurisunk szégyenbélyegét, Rákóczy meggyalázását kivánja eltörölni. Rákóczy hazatérése ünepe az országnak. Méltó és nagy ünnepe, amidőn a magyar szabadság dicsőséges bajnoka végr ide tár meg, az általa oly forrón szeretett haza földjébe, hogy mint szent ereklye, bucsujárásaink helyét képezze az ő sirja: oda zarándokoljuk. A nehéz időben ott, az ő szellemétől kérjünk és nyerjünk tanácsot és erősséget. Azonban a fejedelem hazatérésébe disszonánczia került, és ez, az őt meggyalázó törvény életben léte. Ez a törvény a mi szégyenünk, a mi gyalázatunk. Az a törvény nem Rákóczyt bélyegzi meg, hanem azt a nemzetet, amely Rákóczyt hazaárulónak mondotta ki. És igy e törvényt eltörölni első kötelessége e nemzetnek. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága az elsők közt sietett kéréssel fordulni ez ügyben az országgyüléshez, s az ezt czélzó inditványt egyhangu lelkesedéssel tette magáévá, s egyben a temetésen való képviseltetéséről is gondoskodott.

Őszi gondolatok.

— Székely gazdáink figyelmébe. —

Fáradtabb a napsugár, hervadtak a falevelek, kezdődik a természet csendes haldoklása: az ősz.

Hűs szél sivit végig a rónán, ez is az enyészet jele. A madárdal kihal a berekből — a haldokló természetet elhagyják azok, akiket kora tavasztól táplált. A hálátlanság nemcsak az emberek tulajdonsága. Igaz ugyan, hogy a letarolt mező, a száraz ugar már csak sovány táplálékot nyujt a dalos madárnak. Elszállnak napkeletre, ahol a nap még tüzesen süt, ahol élet van. A haláltól fél minden parányi lény.

Itt az ősz. Korán köszöntött be. Pedig de sokan félnek tőle. Falun, városban egyaránt. Mikor az ősz beköszönt, szünetel a munka, beköszönt a nyomor is. Különösen a városokban lehet látni, mit jelent az ősz. Az utczákon megszaporodik az éhezőkfázók serege. Nyáron minden bokor szállást ad, de a hidegülő napok hajlék alá kergetik a nyomor embereit. Megtelnek a külvárosi kunyhók szennyes odui, ahol együtt lakik a nyomoruság a bünnel.

Falun se sokkal jobb a helyzet. A szántás, vetés bevégződik — akkor aztán akár egész nap lóbálhatja a gazda a lábát. Unalmas arczczal nézi a levegőben uszó ökörnyálat s várja a — tavaszt. Pedig hol van az még, még a tél is messze.

Ott, a hol fürtökkel van rakva a szőlőtőke, s az idén majd mindenütt — ott még csak könnyü kihuzni valahogy az első hóig. Kezdődik a szüret: a nótás, borbafuló szüret. Hangos lesz a határ, eleven a falu. A hordók telnek, a gazda képe gömbölyödik.

— Igy csak kihuzzuk tavaszig — gondolja magában.

Ki ám, amugy is ki lehet, mert muszáj. Egy kicsit összébb kell huzódni. Ha nincs pénz, van hitel. Ád a korcsmáros, majd lesz uj termés.

Bizony-bizony a javarésze igy gondolkozik a mi gazdáinknak. Késő csztől tavaszig él a semmitevésnek, él a bajuszára.

Pedig hát lehetne másképp is. Okosabb országokban nem is igy van ám. Az olasz gazda például amint kicsépelt, leszüretelt, ujból neki lát a munkának. A szalmát felfonja egész háza népével együtt kalapnak. Ezzel telik el a tél. Néha-napján többet keres télen át, mint egész esztendőben.

Még a mi tót honfitársaink is okosabbak nálunk. Amint learatta az ő kis zabocskáját. hozzálát a teknő, fakanál, furulyafaragáshoz s amint megcsapja az első márcziusi szellő, már viszi szanaszét az országba.

Csak a székelygazda marad mindig a régi. Arról szó sincs, hogy csak egy kapanyelet is maga faragjon ki a hosszu őszi, vagy téli napokon. Nem bizony, van a boltban, azt nem igen nézi, hogy ott éppen ötször annyiba kerül.

Nincsen olyan mesterség, amit meg ne lehetne tanulni. Gazduraimék is százszorta okosabban tennék, ha télire valami hasznot hajtó foglalkozást sajátitanának el. De még a gazduramék feleségének s lányának sem ártana ez.

Hijába no. Erősen haladunk — hátrafelé. Valaha egy falusi asszony se járt másban, mint a mit maga font, szőtt, varrott.

Ma? — Kár is beszélni róla, hitvány bolti vászonból kerül ki minden. Az asszonyok más okosabb dolog hiján, egész télen át — szapulják egymást.

Nem igaz?

Ritkaságszámba megy ma az az eladó leány, aki tudjon kendert nyőni, tilolni, tudjon fonni, szőni. Az anyja még tud, de már ő se csinálja. Minek? olcsóbb a bolti portéka. Az igaz, de százszor hitványabb is.

Az ősz elején sajnos, ilyen igazságokat kell oda mondogatni népünknek.

És ki tudja, meddig kell? Mert hát sajna, mi nem okulunk, nem tanulunk, csak ha már a körmünket égeti minden.

No de menjünk tovább. Hagyjuk békében a gazdát — süttesse a kemencze oldalával fáradt testét. Pihenjen. Dolgozott eleget a nyáron át.

Hát a pihenésnek nincs más módja mint a tétlenség? Dehogy nincs. Szebb dolog volna ilyenkor kézbe venni egy jó könyvet és azt lapozgatni. — De sok okos dolog van a könyvben megirva. Vannak könyvek, amiből meg lehet tanulni a helyes gazdálkodást, a háziállatok gondozását, a melyik megtanit arra, hogy lesz a legutolsó, az udvaron haszon nélkül ténfergő tyukból is hasznot hajtó állat. Van könyv, a melyik leirja, hogy kell a borral okosan bánni, hogy kell a fát gondozni. Egyszóval ma a világ minden okossága benne van a könyvekben. Aki olvasni tud, az megtanulhat mindent.

Sajnos, minálunk a téli olvasásról, tanulásról szó sincs. Tiz falu nincs az országban, a melyik jószántából népkönyvtárat állitott volna. A kormány csinált ilyet ugyan már vagy ezret, de hát mi ez? Hány falunak nincs még?

Pedig a tudomány olyan, mint a mindennapi kenyér. Aki nem akar holta napjáig tanulni, müvelődni, az nem való erre a világra.

Elmult a nyár, itt az ősz. Mindig gyakrabban verődnek össze beszélgető csoportok. Ilyenkor ezekről a dolgokról eshetnék szó. Egyszer-kétszeri meggondolás után hamarosan lehetne ezeken a bajokon segiteni.

Akarat kell hozzá csak.

A megyénket közelről érdeklő nagyobb fontosságu ügyek közül az a felirat emelkedik ki, mely a székelyvasut törzsrészvényeinek megváltását czélozza Udvarhelymegye a mindenkori kormányoknak mostoha gyermeke volt. Ezt bizonyitja a többek közt azon körülmény is, hogy a beruházási törvény második csoportjában, a törvényhatósági közútak hálózatának épitésére előirányzott 43 millióból Udvarhelymegye annyiban részesül, hogy a 920 ezer korona törzsrészvényből 270 ezer 500 korona erejéig törzsrészvények vásároltatnak. Már volt alkalmunk ez ügyben e lap hasábjain részletesen kifejteni azon indokokat, melyek bőséges alapul szolgálnak arra, hogy e törzsrészvények teljes összegükben beváltassanak. Hisz e tervezet szerint fenmaradó 649,500 korona tovább is részünkre kamatozatlanul hever, elvonva e szegény vármegyétől, mely pedig nagyon is reá van utalva a kormány jóindulatára. Mily óriási lendületet adna ez összeg a megyének, ha felszabadulna, mily mértékben emelkednének közutaink és legfőképpen mily nagy mértékben adna hosszas foglalkozást népünknek, mely évről-évre nagyobb mérvben veszi utját Amerika felé — ezt szükségtelen hangsulyoznunk. A közgyülés az ez ügyben teendő felterjesztést örömmel fogadta, s hogy a dolognak még nagyobb sulyt adjon, deputácziót is meneszt a miniszterhez.

A közgyülés mindvégig a legnagyobb körültekintéssel hozta meg határozatait és mi hiszszük, hogy az a munka, melyet annyi derék ember végzett a közjó elmozditásáért, az a hazafias fellobogó láng nem oszló lidérczfény, hanem a házi tüzhely állandó tüze volt és marad.

BELFÖLD.

Értekezlet az erdélyrészi birtokrendezés ügyében. Az erdélyrészi birtokrendezés kérdésében csütörtökön *Polónyi* Géza igazságügyminiszter elnöklésével szükebbkörü értekezlet tartatott, mely a törvényjavaslat tervezetét elfogadta. Jövő hó 12-én a javaslat szaktanácskozmány elé kerül, melyre meghivatnak az összes erdélyrészi országgyülési képviselők. továbbá *Gyárfás* Ferencz és *Todorffy* Domokos curiai birák, *Avedik* Simon, Curiához berendelt táblabiró, *Fekete* Gábor és *Ternovszky* Béla táblai elnökök, *Bochkor* Antal, *Papp* Imre, *Jakab* Rudolf, *Horváth* Miklós, *Horváth* Kálmán, *Hosszu* László és *Kulin* Ferencz kir. tábalai birák, *Bayler* Kálmán, *László* Domokos és *Bodor* Ödön törvényszéki birák, *Ugron* Ákos, *Elekes* Béla, *Kállay* Ubul és *Farkas* Albert főispánok, *Szacsvay* Gyula, *Szacsvay* Sándor birtokosok, a marosvásárhelyi, brassói, kolozsvári és nagyszebeni ügyvédi kamara elnökei, a kolozsvári kataszteri igazgatóság, a kolozsvári mérnökegylet, az O. M. G. E. és az Erdélyi Gazdasági Egyesület.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, okt. 12.

Az aradi gyásznap szomoru évfordulója nincs vörös betüvel bejegyezve a kalendáriumba. E napon nincs eltiltva a munka, nincs előirva a templomba járás, az imádkozás. Ezt a napot a szivekben, a lelkekben ünnepeljük. A nemzetnek soha el nem szunnyadó kegyeletes emlékezése avatta ünneppé azt a napot, melyet véres betükkel irt történelmünkbe a végzet.

A mikor a letiport szabadság már szinte eltemetve látszott és sulyos igában görnyedtünk, szinte a földből pattant ki ismét az eszme és terjedni kezdett. A lágy esti szellő vitte tovább és tovább. Az arczok kipirultak, a szemek villámokat szórtak és lángra gyult a tespedő nemzet lelke.

Egy eszme, egy soha el nem muló szentséges eszme, a szabadság szele viharzott végig az országon, felrázta az álmodozókat, bátorságot öntött a csüggedők lelkébe, aczélossá tette az izmokat és érczkeménnyé a gyöngék akaratát. És nemsokára ezrek és ezrek, ifjak és aggok, férfiak, gyermekek gyülekeztek egy megtépett zászló alá, melyre glórikus fénnyel volt felirva a küzdelem dija: a Szabadság.

A végtelen rónákon, a hol az aczélos magu buzakalászokat ringatja a fuvalat, a természet néma csöndjét harczi zaj, ágyudörgés és az elesettek halálhörgése váltotta fel. A szabadságért küzdők kapákkal, kaszákkal mentek a harczmezőre és csodákat müvelt a lelkesedés. A vassal vértezett fegyelmezett csapatokat vereségek érték és a szabadságért küzdők tábora fényes győzelmet aratott.

Az a csodás eredmény, mely ezt a titáni küzdelmet koszoruzta, azoknak a vezéreknek volt nagyrészt az érdeme, akik ott hagyva családi tüzhelyet, boldogságot és nyugalmat, a harczmezőre mentek, hogy nemzetük boldogulásáért küzdjenek. És a fényes küzdelem után jött az ádáz bosszu. A lelketlen, véres bosszu. Azok a félistenek, akik az eszméért annyit küzdöttek, martyrjai lettek annak. Meghaltak mindannyian egy szent czélért és vérük lett megváltója a szabadságnak. A tizenhárom vértanu hamvaiból uj élet fakadt és kicsirázott belőle a nemzeti szabadság . . .

Ötvenhét esztendővel ezelőtt október hatodika nagy tragédia napja lett. Gyászos, sötét évfordulójává avatta a magyar nemzetnek a végzet. Tizenhárom hőse, mind megannyi félistenek, erőszakos halált halt. Értünk, nemzetünkért, a szabadságért.

*

A lapok megirták, hogy a delegátusokat ujra választják, noha a törvény ugy intézkedik, hogy a delegátusok mandátumu egy ülésszakon át tart. A kérdés ilyeténképpen nagyon komplikált s a felfogások ellentétesek, ezért kérdést intéztünk e tárgyban egy vezető férfiuhoz, aki ezeket mondotta:

— Csakugyan nehéz kérdés és az egyetlen megoldása az, hogy be kell zárni még a delegácziók összeülése előtt az ülésszakot. Ezzel véget vetnek minden vitának. Ugy tudom, hogy a kormány is foglalkozik ezzel a kérdéssel; ámbár egy némely nehézségei is vannak. Ugyanis a jövő évben már a rendes időben, májusban ülnek össze a delegácziók, akkor tehát ujra be kell zárni az ülésszakot, ami azt jelenti, hogy ujra kell választani a Ház tisztviselőit.

És ez egy esztendőben kétszer történne. Ez bajos volna, mert tudvalevőleg a kormány a Ház legközelebbi tisztujitásánál keresztül akarja vinni a függetlenségi párt követeléseit, — vagyis a két alelnök fizetését megszünteti és egy harmadik alelnöki állást kreál, amelyet a függetlenségi párt valamelyik tagjával töltenek be.

Ugy tudjuk egyébként, hogy a delegácziókban sem az arányszám tekintetében, sem a tisztikarnál az idén még nem fognak keresztülvitetni a függetlenségi párt által követelt reformok.

*

A Bécsben megjelenő „Zeit“ azt a meglepő hirt közölte, hogy a magyar kormánynak a függetlenségi párt kötelékébe tartozó tagjai a legutóbbi minisztertanács alkalmával annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy miután a kabinet az általános választói jog megalkotására vállalkozott elsősorban, a parlament munkaerejét mindenekelőtt ennek a nagy horderejü törvényhozási munkának elvégzésére kell irányitania, s igy az átmeneti időszakban a kormány minden más reformtervezet félretételével legelőször is az általános választói jogot kell, hogy megvalósitsa.

A „Zeit“-nak ez a hire némi tekintetben korrektióra szorul az igazság érdekében. A legutóbbi minisztertanácson ugyanis az egész kabinet azt a nézetet vallotta, hogy a kormány elsősorban az általános választói jog megalkotására vállalkozott s értesülésünk szerint a kormány minden lehetőt el is fog követni azért, hogy ezt a nagy feladatot minél liberálisabb alapon és minél gyorsabban megoldhassa. Ez azonban éppen nem azt jelenti még, hogy már most a többi reformtervezet bizonytalan időre skartba tétetik. A kormány inkább egész erejével a reformprogramm megvalósitásához lát és párhuzamosan a választói reformmal minden törvénytörvénytervezetét a Ház elé fogja juttatni.

Régóta érezte a közélet minden tisztességes tagja, politikus és ujságiró egyaránt, hogy sajtóviszonyaink a szabadelvü rendszer erkölcstelen hatása alatt nagyon megromlottak. Hirlapjaink, tisztelet a még mindig szép számu kivételnek, rászoktak arra, hogy a politika boszorkánykonyhájában hulladékokból élősködjék és ezért nem egyszer befellegzett a szabad kritikának, melynek helyét a kukták vak dicsérete a kukták ellenségeinek dühös gyalázása váltotta föl.

Tegnap végre akadt bátor férfi, Wekerle Sándor dr. miniszterelnök személyében. Kimondotta nyiltan, hogy bizony kivételektől eltekintve, meglehetősen nagy bajok konstatálhatók a hirlapkiadás terén. Beismerte, hogy ez nemcsak a hirlapok hibája és meg is jelölte gyógyitó utjait.

De nincs kétség az iránt sem, hogy maga tisztességes sajtó is részt fog venni a tisztitás nagy munkájában. Mese, gonosz és buta mese az, mintha a sajtóban a tisztességes elem volna a kivétel Ellenkezőleg, s innen van, hogy maguk a korrekt elemek nézték legrosszabb szemmel a visszaéléseket. És most, hogy megindult a purifikáló processus, bizonyos, hogy az, éppen a tisztességes elem tulnyomó részénél fogva nem lesz sikertelen.

Kivánatos is, hogy sikerrel járjon. Érdeke ez a nemzetnek, mely egyik legerősebb, legbiztosabb fegyverét tudja a sajtóban, ugy a békés munka, mint nemzeti harczok idején. De érdeke ez a sajtónak is, a mely a fattyuhajtások következtében sok méltatlan és teljesen igazságtalan megszólásnak van kitéve azok részéről, a kik kellő tárgyismeret, kellő belátás hijján nem tudnak helyesen disztingválni.

De munka közben ne feledjünk egyet, a mire Wekerle is figyelmeztetett. A mily kérlelhetetlen határozottsággal fogunk a tisztitás munkájához, épp oly ovatossággal és tapintattal kell azt csinálni, nehogy a fürdővel együtt a gyermeket is kiöntsük. Nyessük le a fahajtásokat, de vigyázzunk arra, hogy magának a fának, a tisztességes sajtónak és vele a sajtószabadságnak ne essék bántódása. Mert kétségtelen, hogy sokan vannak, a kik a fát is szeretnék ledönteni, a fát is, mert olykor virgács kerül egyik-másik ágából.

Vita nélkül.

Udvarhelyvármegye őszi közgyülése.

Székelyudvarhely, okt. 13.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi második rendes közgyülését f. hó 11-én, csütörtökön tartotta meg, a bizottsági tagok élénk érdeklődése mellett. A gyülés, Dr. *Damokos* Andor alispán inditványára, a főispán után egy küldöttséget menesztett, melynek tagjai *Soó* Gáspár elnöklete mellett *Ugron* Zoltán, *Sándor* Mózes, Dr. *Kovácsy* Albert, Dr. *Mezey* Ödön, Dr. *Lukácsffy* István és *Jeddy* Tamás voltak.

Ugron Ákos főispánt a terembe érkeztekor lelkes óváczióval fogadták a bizottság tagjai, ki ezután a következő beszéddel nyitotta meg a közgyülést.

(Az elnöki megnyitó.)

Tisztelt közgyülés!

Midőn szerencsém van az első rendes megyei közgyülést megnyitani, fogadják őszinte üdvözletem.

Kormányunk ez ország kormányzatát a legnehezebb viszonyok között vette át. Hiszen számos vármegyében a közigazgatási állapotok fel voltak dulva, alkotmányosan megválasztott tisztviselők erőszakkal el voltak távolitva. Az isteni gondviselés megőrizte hazánkat, az alkotmányunk kiállotta a tüzpróbát, a vármegyék nagy része tudta kötelességét, megpróbáltatásukat derekasan megállották. Kormányunk alig félévi kormányzata alatt a rendet helyre állitotta; a visszaéléseket megszüntette; nemzet letörése, alkotmányunk eltiprására vállalkozó kinevezett tisztviselőket elmozditotta; kárpotlási igényökkel még a biróságaink által is elutasittatván, hazafias választott megyei tisztviselőket visszahelyezte.

Kormányunk Ausztria kormányával a vám- és kereskedelmi tárgyalásokat megkezdette, reményünk van, hogy jövőre Ausztriával nem vámszövetséget, hanem vámszerződést fogunk kötni. Kormányunk

nagy gondot fordit arra, hogy a keleti országok nyers terményei és állatai reánk ne toduljanak. Gabonánk, állataink, szóval összes terményeink kivitele, — mennyiben Németországgal a mult kormány által megkötött sulyos szerződés folytán visszaszorittatnék — más országokban találjon piaczot. Valuta helyreállitása és készfizetések felvétele végetti alkudozások a befejezéshez közelednek. Ennek folytán reményünk van, hogy Ausztria pénzintézeteinek befolyása és nyomása alól megszabadulunk; külföldi tőke fog felkeresni, számos gyárakat és vállalatokat fognak létesiteni, melyek a szegény munkás nép megélhetését biztositanák, ez által a nagyszámu és káros amerikai és romániai kivándorlást megakadályozzák.

Azt hiszem, az angol parlament tagjainak és az angol kereskedőknek látogatása, — kik Kossuth Ferencz ipar- és kereskedelmi miniszternek kezdeményezése és meghivása folytán jöttek hazánkba — hogy közgazdasági állapotainkat tanulmányozzák és megismerjék, különféle iparvállalatoknak angol pénzen való felállitását fogja eredményezni. Ezen hazafias eljárásért köszönettel tartozunk, remélem a törvényhatósági közgyülés ezen érdemeit méltányolni fogja és ennek feliratilag kifejezést is fog adni.

A vármegye minden viszonyaira nagy gondot forditok, igy a vármegye közgazdasági állapotaira is. Vármegye területén lévő erdőknek indokolatlan letarolását, különféle uton-módon egy kézbe való játszását teljes befolyásommal iparkodni fogok megakadályozni. Hibásoknak tartom azon eljárásokat, — melyekkel a törvény kijátszása végett — törvényt nem ismerő szegény székely néppel álszerződéseket aláiratnak, az erdőket egy-két névre telekkönyvileg átiratják — némely helyeken a kisbirtokosok az erdők árát sem kapván meg, hogy igy az erdőket az erdőhivatalok befolyása alól felszabaditván, az erdőket — a székelység egyedüli pénzforrását — egy-két befolyásos egyén az üzéreknek olcsón eladhassa. Azért lépéseket tettem, hogy addig is, mig törvényhozási intézkedések lesznek, a községek ezen közvagyona el ne kallódjon. Arányositások, telekkönyvi helyesbitések; közbirtokossági erdők kezelése és eladásoknál a kiskoruak érdekei megvédessenek.

Különösen leköti munkásságomat a vármegye közigazgatása. Székely nép érdekeinek megvédése végett több erélyes intézkedéseket kezdeményeztem. Nagy sulyt fektetek arra, hogy a *községi adminisztrátió* igazságos és szoros legyen. A községi adminisztratió jelenleg drága, a nép ez iránt is bizalmatlan, mert állami, különösen községi adója minden évben más-más összegben rovatik ki. Szándékom a községi adminisztrátiót a helyszinén megvizsgálni, esetleges visszaéléseket megszüntetni.

Iparkodni fogok a községek szükségleteinek fedezésére oly jövedelmi forrásokról gondoskodni, melyek egyeseket nem terhelnek, de a melyek a községi vagyonnak erélyes ellenőrzése és a községek által kibérelt fogyasztási adóknak helyes és szigoru kezelése mellett megszerezhetők.

Apponyi Albert vallás és közoktatási miniszter 25 éve, hogy Jászberény városát az országgyülésen képviseli. Ez alkalomból számosan üdvözölték ugy tudom, a közgyülés folyamán a törvényhatóságnak lesz alkalma, hogy nagy érdemeit és tehetségeit méltatva, feliratilag üdvözölje.

Ő Felsége Királyunk magasztos fejedelmi intézkedése folytán, történelmünk nagy alakjai: II. Rákóczy Ferencz, Thököly és társainak hamvai e hó 27-én és 28-án haza szállittatnak, hogy tetemeik immár haza földjében feküdjenek. Ezen végtisztességnél, a nemzet soha el nem muló hálája és kegyelete jeléül országos ünnepélyek rendeztetnek. Kérem a közgyülést intézkedni, hogy ezen ünnepélyeken a vármegye küldöttségileg képviselve legyen és Rákóczy Ferencz halhatatlan érdemeinek elismeréséül, sirjára koszoru helyeztessék. Ünnepélyekről miniszterelnök a vármegyét leiratában értesitette.

Fájdalommal kell jelentenem, hogy *Novák* Károly székelyudvarhelyi lakos, *Schüller* István ny. ülkei plebános, *Pálffy* Károly ny. reál. isk. tanár, *Kassay* Farkas Ignácz székelyudvarhelyi ny. polgármester, ki több izben volt országos képviselő, végül *Katona* József volt korondi jegyző, kik mindnyájan megyei bizottsági tagok voltak, elhunytak. Felkérem a t. közgyülést, hogy nevezett köztiszteletben állott tagtársaink felett részvétőket jegyzőkönyvbe iktatni méltóztassanak.

Ezek után van szerencsém a t. közgyülés tagjait szivélyesen ujabban üdvözölni, felkérni a tárgysorozatban jelzett ügyek elintézésében részt venni, felmerülő kérdéseket tárgyilagosan megvizsgálni és megvitatni sziveskedjenek. A közgyülést ezennel megnyitom.

Ezután elnök intézkedett a közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése felöl, majd *Ádám* Albert főjegyző a napi rendre vonatkozólag tett javaslatot, mely után

Ugron Zoltán szólal föl. Az elnöki megnyitott megnyugvással vettük, ugy mond, mert az a megyei közigazgatás minden ágában igazságos eljárást helyez kilátásba. Megemlékezik az erdőtörvény hiányairól, melynek következtében nehéz viszonyok álltak elő, s az arányjogok eladását is ennek tulajdonitja és annak, hogy a főispáni székben sohasem produktiv ember ült, s igy ez ügyben semmi intézkedés nem történt, s ha volt is némely kezdeményezés, az a miniszteriumban süket fülekre talált. Végül üdvözli a főispánt.

Deák Miklós: Az elnöki megnyitó nem csak meglepte a törvényhatósági bizottságot, de a legnagyobb hálára is kötelezte. Ugron Ákos nem csak a fát látja meg, de annak gyökerét is megvizsgálja, vagyis a bajokat alapjában akarja meggyógyitani. Inditványozza, hogy a közgyülés elnöknek ezért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon. (Elfogadják.)

(A pótadót megszavazzák.)

Ezután az egyes tárgysorozati pontok tárgyalására tértek át. A vármegye 1907. évi költségvetését 172,211 kor. szükséglettel és fedezettel elfogadták. A megyeház épitési czéljaira felvett kölcsön jövő évi törlesztésére a szükséges 3% pótadót megszavazták. A megyei tiszti nyugdij-alap javára megszavazandó pótadónál

Ugron Zoltán szólal fel. E pótadó megszavazásánál kényszerüséggel állunk szemben, s éppen ezért azt megszavazza. Évekkel ezelőtt ugy mond, inditványt tett, hogy a tiszti nyugdij alapot valamiképpen jobban kellene kamatoztatni, amit talán egy épitkezéssel lehetne elérni. Ez annyival is helyesebb volna, mivel egy államositás esetén, amitől most ugyan távol vagyunk, ez alap bevonatnék. Inditványozza, hegy a jövő gyülésre alispán ilyen irányban tegyen javaslatot.

Dr. *Damokos Andor* pártolja az inditványt, mivel a meglévő alap tényleg csekély arra, hogy a 24530 kor. nyugdijat megbirja, s ezért kell évről-évre pótadóval pótolni. Kéri azonban a közgyülést, hogy tekintve azt, miszerint egy ilyen nagyobb dolog reálizálása sok időt és alapos munkát igényel, tervét ne a legközelebbi gyülésen terjessze elő. (Elfogadják.)

Ezután névszerinti szavazással a $1^1/_2$%-os pótadót 69 szóval, 1 ellenébe megszavazza a közgyülés.

(Kossuth üdvözlése.)

A kormányrendeletek tárgyalásánál az egyes miniszterek leiratait, s az arra adott válaszokat tudomásul vették. Dr. *Válentsik* Ferencz és társai, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek az angolok látogatásának kieszközlése alkalmából való üdvözlésére, a következő inditványt nyujtották be.

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy meleg szeretettel és hálás elismeréssel üdvözli *Kossuth* Ferencz m. kir. kereskedelemügyi miniszter urat azért, mert az angol szabadelvü, u. n. Eighty Club és az angol egyesült kereskedelmi kamarák küldöttségének látogatását kieszközölte s ez által a külföld figyelmét Magyarországra irányitotta. Meg van győződve bizottságunk arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter urnak ezen cselekedete egy lánczszeme annak az öntudatos és tervszerü függetlenségi politikának, melynek követése a miniszter úrnak családi hagyományai és saját multja által előszabott szent kötelessége. Mig a szabadelvüek clubjának látogatása által függetlenségi törekvéseinknek a külföld rokonszenvét megszerezni s a liberalizmus és alkotmányos intézmények szeretetében, mint két kiváló nemzeti sajátosságban azonos felfogásu nemzet közti barátságos köteléket erősiteni volt a jövőbelátó államférfiu kitüzött czélja, addig az egyesült kereskedelmi kamarák látogatása hivatva volt megnyitni nyersterményeink számára az angol piaczot, s kedvet ébreszteni az angol kereskedőkben arra, hogy elhelyezésre váró tőkéiket hazai vállalatainkba fektessék.

Bizottságunk tehát ily felfogásból indulva ki, a Magyarország állami függetlenségének és gazdasági önállóságának kettős irányu, de egymást kiegészitő, előmozditását czélzó, ezen cselekedetet minden magyar ember hálája, szeretete és bizalmára érdemesnek itéli s elhatározza, hogy ezen érzelmeit felirat utján a Kereskedelemügyi Miniszter Ur tudomására juttatja.

Az inditványt a közgyülés egyhangulag elfogadta.

A kereskedelemügyi miniszterhez — az 1904. évi beruházási törvény alapján az 1907—909. években foganatositandó utépitések ügyében — felterjesztendő azon javaslat, melyben a *székelyvasut törzsrészrényeinek* teljes összegben való beváltását kérelmezze a törvényhatóság, általános érdeklődést keltett, s noha a javaslat mellett nem is történtek felszólalások, azt örömmel fogadta a közgyülés, mivel attól vármegyénk utügyeinek teljes rendezését várja. A közgyülés az állandó választmány javaslata szerint a kérvényt deputáczióval juttatja a miniszterhez. E küldöttségbe *Ugron* Ákos elnöklete mellett beválasztottak *Damokos* Andor alispán, Dr. *Válentsik* Ferencz tisztifőügyész, *Szobotka* Rezső kir. főmérnök és a csatlakozásra felkéretnek a megyei országgyülési képviselők is.

Ugyancsak küldöttség utján kérelmezik az udvarhely—parajdi, felsőboldogfalva— felsőrákosi és a fenyéd—zetelaka—gyergyói közutaknak az államutak sorába való felvételét.

(Az 1715: XLIX. t.-cz.)

II. Rákóczy Ferenczet diffomáló törvény eltörlése iránt, hogy a törvényhatóság irjon fel a képviselőházhoz két inditvány is lett beadva, melyet a közgyülés együttesen vett tárgyalás alá, s nagy lelkesedéssel kimondotta, hogy a kérdéses törvény eltörlése végett táviratilag keresi meg az országgyülést. Ezen határozat alapján még a közgyülésből a következő távirat küldetett el:

Országgyülésnek, Budapest.

Udvarhelyvármegye mai napon egybegyült törvényhatósági bizottsága, egyhangulag hozott határozat folytán arra kéri a képviselőházat, hogy dicső emlékezetü fejedelmünk II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társait megbélyegző 1715. évi 49-edik törvényczikk 1—3. szakaszát hatályon kivül helyező s nevezetteknek a magyar nemzet szabadsága körül szerzett soha el nem évülő érdemeit törvénybe iktató javaslat benyujtásáról gondoskodjék s azt azonnal és akként tárgyalja, hogy ezen alkotandó törvény a lehetőségig még a folyó évi október hó 27-ik napjáig szentesitve legyen. Udvarhelyvármegye törvényhatósága nevében Dr. *Damokos* Andor, alispán.

Dr. *Válentsik* Ferencz, *Soó* Gáspár, *Tamás* Albert és Dr. *Kovácsy* Albert azon inditványát, mely szerint Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert 25 éves képviselői jubileuma alkalmából a törvényhatóság üdvözölje, egyhangulag elfogadták.

II. Rákóczy Ferencz és bujdosó társainak folyó hó 27 ikén végbemenő temetésére a vármegye képviseletében kiküldettek: *Ugron* Ákos főispán, Dr. *Damokos* Audor alispán, *Ugron* Zoltán és *Gyárfás* Endre. Elhatározta a közgyülés, hogy a nagy bujdosó koporsójára koszorut küld, melyet a küldöttség tesz le.

(A nemzeti ellenállás.)

A nemzeti ellenállást tárgyazó határozatokat és körleveleket, a rend helyreállta következtében a közgyülés egyszerüen tudomásul vette. Dr. *Válentsik* Ferencz ez ügyben a következő inditványt terjesztette elő.

A nemzeti ellenállást tárgyazó határozatok és körlevelek, az alkotmányos rend helyreállta következtében most már egyszerüen tudomásul vétetnek. Okulva azonban a közelmultban lefolyt válság hol lélekemelő, hol lesujtó tanulságain, kimondja a törvényhatósági bizottság, hogy az országgyülés képviselőházához kérvénnyel fordul az alkotmánybiztositékok erősbitése s oly törvények hozatala iránt, melyek mig egyrészről az alkotmány védbástyájának bizonyult vármegyei autonomia zavartalan müködését minden kormányzati önkénnyel szemben biztositják, másrészt a tisztviselői kart a kormányhatalom tulkapásaival szemben hatékonyan megvédelmezik.

Kéri tehát a törvényhatóság:

1-ször: az 1867. évi X. t.-cznek az abban biztositott felségjog sérelme nélküli oly értelmü

autenticus interpraetatioját, esetleg olyan módositását, hogy az országgyülés sem el nem napolható, sem fel nem oszlatható mindaddig, mig a jövő évi költségvetés alkotmányosan tárgyalva és törvényerőre emelve nincs, még azon esetben sem, ha ennek tárgyalása bármely okból átnyulna azon évre, melyre a költségvetés vonatkozik.

2-szor: Kéri az 1886. évi XXI. t.-czikk 20. §-ának oly világos tiszta és félre nem magyarázható szöveggel való helyettesitését, mely a vármegyei tisztviselőket világosan eltiltja, az önként fizetni szándékolt adók elfogadása, az önként jelentkező ujonczok besorozásánál való mindennemü segédkezéstől akkor, a midőn az ország törvényenkivüli állapotban van.

3-szor: Kérjük törvényben kimondani, hogy az 1888. évi XVIII. t.-czikk 1. §. az 1889. évi VI. t.-czikk 5. §-ban és 12. §-ának 4-dik bekezdésében, a póttartalékosok tényleges katonai szolgálatra való behivhatásának előfeltételéül szabott rendkivüli körülménynek nem tekinthető azon eset, midőn az országgyülés ujonczmegajánlási jogánál fogva az ujonczok kiállittatását megtagadta.

4-szer: Kérjük annak törvényben való kimondását, hogy az 1904. évi X. t.-czikk alapján a vármegyét illető államjavadalmazás kiszolgáltatását a kormány semmiféle czimen meg nem tagadhatja s a javadalmazás előleges negyedévi részletekben minden körülmények közt feltétlenül kiszolgáltatandó.

5-ször: Kérjük törvényben való kimondását annak, hogy a midőn az országgyülés azon okból szünetel, mert királyi leirattal elnapolva, vagy felosztatva lett, a kormány nem követelheti feltétlenül a végrehajtását azon rendeletének, melyet a törvényhatóság törvénytelennek, sérelmesnek vagy czélszerütlennek vél mindaddig, mig az országgyülés egybe nem hivatván, ezáltal meg nem adatik a mód és alkalom, hogy a törvényhatóság a sérelmesnek vélt rendelet ellen a képviselőháznál keressen orvoslást.

Kérjük az 1886. évi XXI. t.-czikk 64. és 65. §§-ainak módositását s annak kimondását, hogy ezen kivételes hatalom nem illeti meg a főispánt akkor, midőn az országgyülés a kormány tanácsára királyi leirattal elnapolva vagy felosztatva van.

6-szor: Kérjük annak törvényben való kimondását, hogy a főispán a törvényhatósági bizottság 20 tagjának irásban kifejezett kivánságára a közgyülést 3 nap alatt egybehivni köteles.

7-szer: Kérjük a főispáni eskünek törvényben való szabályozását s annak kimondását, hogy a főispán az eskü letétele előtt nem hatóság, hatósági jogokat nem gyakorolhat s az eskületétel csak ugy érvényes, ha annak bevételénél a törvényhatóság activé kiküldött közege utján közreműködik.

A kormány pedig a törvényhatóságnak az eskü bevételét megtagadó határozata ellenére az eskü bevételt és beiktatást csak akkor követelheti feltétlenül, ha az országgyülés együtt van s a vélt sérelemért a törvényhatóság a képviselőháznál kereshet orvoslást.

8-szor: Kérjük a tisztviselői szolgálati pragmatica megalkotását akkép, hogy a tisztviselő a hivatali önkény ellen ugy fel, mint lefelé védve legyen s a kormány és törvényhatóságok közt támadt összeütközések esetén csak ez utóbbinak rendeleteit legyen köteles teljesitni.

9-szer: Kérjük az 1886. évi XXIII. t. czikk hatályon kivül helyezése mellett, a fegyelmi eljárást a vádelv, a védelem szabadsága a szóbeliség és közvetlenség irányelveinek szemelőtt tartásával ujból szabályozni s az ezekben való biráskodást ugy az alsóbb, miut felsőbb fokozatokban független fegyelmi biróságokra ruházni. Végül kérjük a megalkotandó összes garantiális törvények hatályát és érvényét büntető jog sanctioval is biztositani.

Mélyen tisztelt Képviselőház! A fentiekben csak nagyobb vonásokban mutattunk rá a rések és hézagokra, melyet a közelmult alkotmányos küzdelem alatt törvényeinkben mutatkoztak.

Ezen hézagok tették sok helyt lehetetlenné az ellenállást és lehetővé azt, hogy egy alkotmányellenes törvénytipró kormányzat összes garantialis törvényeinket a rabulistica és jogcsavarás fegyvereivel megkerülte s alkalmazásuk és érvényesitésüket lehetetlenné tette.

Nem kivánunk anarchisticus állapotokat, akarjuk a törvények és a rend uralmát, de mindenek felett ragaszkodunk alkotmányos szabadságunkhoz s mert szerencsétlen nemzeti viszonyaink közt a törvénykönyv lehet az egyedüli fegyverünk, azt akarjuk, hogy a legközelebbi ütközetben berozsdásodott és elavultnak bizonyult fegyvereink modernek, ujak s a fejlődő kor viszonyainak megfelelőkkel cseréltessenek fel.

S most a midőn a nemzettel együttérző férfiak vannak a kormány élén, midőn az országgyülés többsége a kormányzó párt azon párt soraiból került ki, mely ezen törvényalkotások szükségét mindig hangsulyozta, elérkezettnek véljük az időt felemelni kérő szavunkat ezen reformok mielőbbi keresztülvitele és létesitése érdekében. Kötelességünknek tartottuk, hogy a mennyiben rajtunk áll, mi is hozzájáruljunk az alkotmányon a közelmultban ejtett sérelmeknek a jövőben való meggátlásához.

Ezen czélra a kivánt reformokat találtuk alkalmasnak s ezért mély tisztelettel kérjük azok létesitését.

A közgyülés az inditványt egy pár kisebb módositással egyhangulag elfogadta.

Az esküdtbirósági felszólamlások elbirálására a mult évi tagokat, vagyis *Gyarmathy* Ferencz, dr. *Török* Albert, *Soó* Gáspár, Dr. *Lukácsffy* István, *Gyertyánfy* Gábor, *Szabó* Gergely, *Gagyi* Lajos, *Lántzky* József,* *Veres* Mózes, *Menyhárt* András, *Ugron* János és *Sperker* Ferencz törvhat. biz. tagokat ujra megválasztották.

Hodgya község képviselőtestületének a vadászati jog haszonbérbeadása ügyében tett eljárását Dr. Hinléder Ákos által beadott panaszra, megsemmisitette a közgyülés.

Ezután a tanitók kérvénye került tárgyalás alá.

(A tanitók ügye)

A vármegyei általános tanitó-egyesület kérvényt intézett a törvényhatósági bizottsághoz azirán t, hogy irjon fel a törvényhatósági bizottság az országgyülés képviselőházához a tanitók anyagi ügyeinek megfelelő rendezése és szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában.

A tanitók kérvénye a törvényhatósági bizottság igen meleg érdeklődésével találkozott. A kérvény kapcsán osztatlan figyelemmel kisért magas szinvonalu felszólalások történtek, melyek arról tettek tanubizonyságot, hogy a törvényhatóság kellően értékeli azokat a szolgálatokat, a melyeket a néptanitók a magyar kultura ügyének tesznek, elismeréssel van működésük iránt s meleg rokonszenvet táplál még mindig elég mostoha sorsuk iránt.

A ki ennek a tárgyalásnak szem és fültanuja volt, annak csak megerősödhetett a magyar népoktatás szebb jövőjébe vetett hite.

A tanitók kérvényének lényege: vétessenek be a tanitók, bármely jellegü iskolánál szolgálnak is, a XI. fizetési osztályba.

Az állandó választmány azt javasolta, hogy a kérvénybe foglaltaknak megfelelő tartalmu feliratot intézzen a törvényhatósági bizottság az országgyüléshez és a felirat megszerkesztésével az alispán bizassék meg.

Elsőnek *Péterffy* Lőrincz szólott a tárgyhoz. Meleg elismeréssel nyilatkozott a tanitók munkájáról, mely az anyagiakban is kifejezésre jutó elismerést kiván. Ezen elismerés azonban egyformán biztositandó a hazafiság tekintetében kifogás alá nem eső *minden tanitónak*, tehát a felekezeti és községi tanitónak is. Ezek is épp oly ellátásban részesitendők, mint az állami tanitók. Ma mellőzöttebbek. Igazság és méltányosság ellenére. Mert a kántor tanitó a tanitói tiszt mellett a nép erkölcsi élete szempontjából szerfelett fontos hivatást tölt be: a kántorit. Hogy a kántori tiszt kellő méltánylásban nem részesül, bizonyitja a mostoha bánásmód, melyben az állam a kántori javadalmat a fizetés-kiegészitésnél és a nyugdijigény megállapitásánál számba veszi. Ha a fizetés-kiegészitésről van szó, akkor a kántori javadalom a tanitói fizetés kiegészitő részének tekintetik, de ha a nyugdijigény állapittatik meg, akkor a tanitói fizetésből kántori javadalom már leszámittatik. E nyilvánvaló igazságtalan eljárás törvényhozási uton mielőbb megszüntetendő.

Javasolja, hogy a fizetésrendezésnél a felekezeti és községi tanitók az államiakkal egyenlő bánásmódban részesittessenek s a kántori javadalom a nyugdijigény megállapitásánál vétessék számba.

Ezután a következő inditványt nyujtja be.

Udvarhelyvármegye Törvényhatósága magáévá teszi az összes tanitóság fizetésrendezése ügyét, és figyelemmel azon irányelvekre, hogy az állami tanitók fizetésrendezésével a községi és felekezeti tanitók fizetése is egyidejüleg és ugyanazon mértékben rendeztessék, a fizetésrendezés mielőbbi megvalósitása érdekében felir az országgyüléshez.

Ugyancsak felir a törvenyhatóság a tanitói nyugdijtörvény megváltoztatása iránt, kiemelvén főként a törvény azon sérelmes intézkedését, mely a felekezeti kántortanitók kántori jövedelmét — habár azt a fizetési minimumba beszámitja — a nyugdijigénynél nem veszi figyelembe.

A törvényhatóság ezen feliratát az összes törvényhatóságoknak pártolás és hasonló feliratok szerkesztése és az országgyüléshez való felterjesztése czéljából megküldi.

Dr. *Lukácsffy* István a tanitók megfelelő javadalmazását a hazafias népnevelés érdekében levőnek tartja. De csakis a fizetésre kiván szoritkozni. A többi dolgokat, a melyek még a kérvényben vannak s a melyeknek megvalósitása az életben levő törvényeknek egész sorát bolygatná, mellőzni kivánja. Mellőzni kéri annyival is inkább, mert jóhatásuk a népoktatásra legalább is kétséges, ha nem egyenesen káros. Felemliti annak a kivánalomnak helytelen voltát, hogy a tanitók fegyelmi ügyeit saját kebelükből alakuló fegyelmi hatóság hatáskörébe tétessenek át. Jó helyen vannak azok ott, a hol vannak. Ha szakdologról van szó, ott a tanfelügyelő. Egyéb fegyelmi vétséghez elég a magasabb és szélesebbkörü látásra képesitő általános és más irányu képzettség, judiczium, igazság és méltányosság-érzet. A tanitók áthelyezhetetlenségére vonatkozó kivánalom sem valósitható meg.

Ugron Zoltán szintén elismeréssel szól a tanitók müvelődési és hazafias munkájáról. Helyzetük javitásához készséggel hozzájárul. Azonban csak a dolog lényegére kiván szoritkozni: s ez szerinte is az anyagi helyzet javitása. A kérvénybe felvett többi kérdések nincsenek tisztázva; egyes állitások egymásnak ellentmondanak. A felirást a *Péterffy* módositásával pártolja.

Dr. *Kovácsy* Abert szivesen támogatja a tanitók ügyét, mely fontos nemzeti érdekekkel kapcsolatos. Szükségesnek tartja a tanitók szolgálati pragmatikájának megvalósitását.

Soó Gáspár nem akarja a kérdést egyes tanitóknak a multban tanusitott politikai magatartásával kopcsolatba hozni. *A tanitók anyagi helyzete a magyar kultura kérdése.* Ezt és csupán ezt kell tekinteni. Olyan sorsot kell a tanitóságnak biztositani, hogy a legjobb kulturmunkát végezhesse ugy általános müvelődési, mint hazafias szempontból. Pártolja a kérvény értelmében való felirást. Oda fenn majd mérlegelik a dolgokat s megvalósitják, a minek megvalósitására a lehetőség megvan.

Deák Miklós szivrehatóan ecseteli a magyar néptanitó helyzetének tarthatatlanságát, azt a küzdelmet, melyet a tanitóság a megélhetés egyre sulyosbodó bajai mellett is folytat a magyar müvelődésért, az országnak — a költő szavai szerint — még egyszer való meghóditásáért. Hogy ez a hóditás meg ne késsék, de mielőbb megvalósuljon, rendezni kell a tanitóság anyagi ügyeit, hogy erejét szét ne forgácsolja a megélhetésért folytatott küzdelem, meg ne bénitsa a nyomoruság, minden lelkesedésnek halálos veszedelme.

Koncz Ármin szintén barátja a tanitók fizetése rendezésének és javitásának. Szükségesnek tartja a gyökeres javitást annyival is inkább, mert ma a gyengén javadalmazott tanitók nagyon elfoglalják magukat mellékkeresetekkel, melyek akadályozzák őket hivatásuk betöltésében. A megfelelő javadalmazást azonban az anyagi haszonnal járó mellékfoglalkozások tilalmához kötné.

Dr. *Solymossy* Lajos egyetért azzal a gondolattal, hogy a tanitóság anyagi helyzetének javitása a kultura ügye. Legyen azonban a kultura igazi kultura és magyar kultura. Másnemü kulturára, elégtelen kulturára és nemzetiségi irányzatok propagálására ne legyen pénze a magyar államnak. Ebben az irányban nyujtandó biztositékhoz köti a Péterffy inditványa szerint eszközlendő egyenlő fizetés-javitást. Inditványozza, vétessék be a felterjesztésbe a megfelelő készültség szempontjából és nemzeti szempontból biztositékot nyujtó *állami képesités.*

Ugron Zoltánnak az állandó választmány javas-

lata mellőzésére irányuló ismételt felszólalása s Dr. *Damokos* Andor e mellőzé hez hozzájáruló felszólása után a közgyülés elhatározta, hogy a *Péterffy* Lőrincz inditványa értelmében, a felszólalások figyelembe vételével fel ir s a felirat szerkesztésével az alispánt bizza meg.

(A többi tárgy.)

A tanitók ügyének letárgyalásával amint végzett a közgyülés, a többi tárgyak elintézése könnyü szerrel ment, az állandó választmány javaslatait észrevétel nélkül fogadta el a közgyülés.

Dr. *Damokos* Andor alispán jelentését tudomásul vették. A törvényhatósági utakon az árviz által okozott rongálások helyreállitására rendkivüli segély végett felirnak.

Ugyancsak felirattal keresik meg a minisztert egy szolgabirói kirendeltségnek Parajdon való létesitése érdekében. A legtöbb adót fizetők névjegyzékét tudomásul vették.

A kórházfelügyelő bizottság előterjesztésére a kórházban szellőztető készülékek, 3 melegvizfejlesztő kazán és 8 drb. fürdőkád beszerzését 6764 kor. értékben engedélyezték.

Biró Dénest, *Lukácsffy* Józsefet és *Szabó* Endrét a kihágási ügyekben önálló biráskodással ruházták fel.

József főherczeg emlékére Budapesten emelendő emlékszoborra 200 kort megszavaztak. Székelyudvarhely városnak Kőkereszt-tér szabályozása tárgyában hozott határozatát Dr. *Sebesi* János és *Szobotka* Rezső főmérnök felszólalása után jóváhagyták.

Ezután az egyes községi ügyekkel végeztek, s igy történt, hogy a gyülés, melynek tárgysorozata 526 pontból állott, déli egy órára a főispán éltetésével véget ért.

HIREK.

Székelyudvarhely, okt. 13.

Keresztény szocziális kurzus.

Egy érdekes akczió.

A szocziális kérdés igen hosszu idő óta foglalkoztatja az emberiséget, de mivel mibenlétét a különféle nemzeteknél a legkülönfélébb módon fogták fel és értelmezték, határozott formát, helyes irányt venni nem tudott. Magának a „szocziális“ szónak helytelen értelmezése mérhetetlen károkat okozott az emberiségnek, mert oly rettenetes társadalmi és politikai fattyuhajtásokat hozott létre, hogy azok az egészséges fejlődésnek, békés haladásnak mindenben utját állották. Az egyszerü emberek naiv felfogását nagyon könnyü volt megtéveszteni. Nehány hangzatos frázis, tetszetős formába öltöztetett képtelen igéret, az embert teremtésétől fogva megillető jogok elferditett magyarázata elégséges volt arra, hogy ezreket csábitson romboló táborába és a békés hajlékban az elégületlenség szikráját lángra lobbantsa. A haza szent fogalma lassankint közönséges termő földdé sülyedt, mely felosztásra vár; a születésbeli, szellemi és vagyoni tekintély gyülölt társadalmi renddé lett, melynek lerombolásán kell fáradozni, szóval: a szocziálizmusból kommunizmus és anarchizmus lett.

A szocziálizmusnak legveszedelmesebb „válfaja,“ mely Magyarországon is nagy méreteket kezdett ölteni, az u. n. nemzetközi szocziáldemokráczia. Hogy mily áldástalan eme hazátlan, istentelen, minden nemes és szent eszmét gunyoló rendnek a munkája, azt mindenki tudja. A Bokányiaktól, Goldnerektől és társaiktól felbujtogatott tömeg már nem szocziális társaság, hanem teljesen elvakitott, mindenre kész, féktelen eszköz, melyet a lelketlen vezetők a saját önző czéljaikra kényük-kedvük szerint felhasználhatnak. Az utóbbi időben lefolyt alkotmányos küzdelmekben mindenkinek alkalma volt a napi sajtóból meggyőződnie, hogy milyen kárhozatos szerepet vitt abban a szent harczban a szocziáldemokráczia. A nemzeti ellenállás vezéreit a legocsmányabb rágalmakkal és gyanukkal illették, minden helyes irányzattal szembe szállottak és a „Marseillaise“ nemzetközi himnusz mellett: törtek, romboltak és gyilkoltak.

Ennek a romboló munkának az ellensulyozására alakult meg a keresztény szocziálista egyesület, mely nem társadalmi forradalmat akar előidézni, hanem *nemzeti* alapon, az *Isten* nevével akarja kiragadni a proletárokat szegénységükből, nyomoruságokból egyesülten, közös erővel és munkával. Nem *katholikus* és *néppárti* egyesület ez, mint azt a nemzetköziek hirdetik, hanem a komolyan gondolkozós, igaz hazafiak tömörülése, a fent nevezett szent czél érdekében.

A mi vármegyénkben még nem ütötte fel fejét a szocziáldemokráczia, de nemsokára ide is beteheti a lábát. Ennek elejét veendő, a keresztény szocziálizmusnak nehány vezető tagja elhatározta, hogy városunnkba jön és a társadalmat a maga czéljaival, munkájának irányával megismerteti. Teljesen illetékes helyről értesültünk, hogy ezen kurzusnak sem *felekezeti*, sem *politikai* jellege nem lesz s azért e helyen is felhivjuk rája az érdeklődők figyelmét, mert hiszen arról mindenkinek meg kell győződve lennie, hogy társadalmi téren az előhaladást csakis a nemzeti keresztény szocziálizmus biztosithatja.

A kurzusokat f. hó 21, 22 és 23 napjain fogják megtartani. Az ülések rendje a következő:

21-én, d. u. nyilvános ülés.
Tárgya: 1. Népszövetség.
2. A nép vasárnapja.
3. A kis gazdaságok reformja.
4. Munkáskérdés.

22-én, d. u. zárt ülés. (Eszmecserék.)
Tárgya: 1. Gazdasági oktatás a népiskolában.
2. Néptanitók szocziális feladata.
3. Hitelszövetkezetek.
4. Szövetkezeti fogyasztás és értékesités.

D. u. zárt ülés.
Tárgya: 1. Nőnevelés közgazdasági szempontból.
2. Cselédügy: (Patronage.)
3. A székelykérdés. Arányositás, tagositás.
4. Egyleti élet.

23-án, d. u. nyilvános ülés.
Tárgya: 1. Népipar. Bőr-, fa-, agyagipar.
2. A kis ember jogvédelme.
3. Erdélyi kivándorlási kérdés.
4. Községi autonómia.

Az egyes előadásokat a Budapestről lejövő és egyes helybeli, illetve vidéki szakemberek tartják.

Budapestről értesülésünk szerint lejönnek: *Giesswein* Sándor, *Nagy* Emil és *Ugron* Gábor orsz. képviselők, *Szalánczi* Andor, *Szentiványi* Károly és *Huszár* Károly keresztény szocziálisták.

Részletes értesitést az ülések helyéről és idejéről legközelebbi számunk hoz.

—

Virilisták névsora.

A megyei legtöbb adót fizetők 1907. évi névjegyzéke.

1. Embery Árpád 3404·46 kor., dr. Mezei Ödön 2625·86 Lengyel Samu 2538·22 Ugron Akos 2220·64 Szöllősi Sámuel 2194 63, Borbáth Dániel 2046·38, Koncz Ármin 2002 43, Florián Bogdán 1656·20, Ugron Zoltán 1409·38, dr. Lukácsffy István 1364 80,

11. Jaeger József 1344·88, dr. Válentsik Ferencz 1322 74, Bajnóczki András 1210·45, Pálffy Dénes 1205·18, dr. Horváth Károly 1010·—, Gyarfás Endre 978·85, Farkas Lázár 960·85, Elekes György 948·21, Fábián József 911·67, Jánosi Gyula 898 68. k.

21. Orosz Lajos 859·36, Fernengel Gyula 858·36, dr. Solymossy Lajos 854 08, Szabó Ferencz 794·14, dr. Daniel Gábor 770·66, Persián János 770·18, Dézsy Antal 749 73, Lőrincz Lajos 719·53, Daniel Lajos 719 43, Haberstumpf Károly 715·68.

31. Roth Bernát 713 64, Rösler Károly 689 54, dr. Göllner Béla 632·32, Kedei György 628·66, Valter Ferencz 621·21, Kassay Dezső 616·76, dr. Nagy Sámuel 613·60, dr. Török Albert 597·92, Heitz Vilmos 583·—, Ajvász Kristóf 564·77.

41. Baumgarten Károly 560 50, Hlatky Miklós 558·46, dr. Lengyel József 547·24, Biró Sándor 541·48, Beteg Pál 533·34, Kassay Ákos 506·10, Soó Gáspár 503·70, Nagy L. Mózes 493 63, Csanády Zalán 492 —, Nagy F. Mózes 490·—.

51. Sándor János 488 94, Kassay F. József 486·96, Becsek Aladár 476 70, Keresztes János 476·61, Hein Pál 467 67, Bakk Albert 467·18, Sterba Ödön 462·60, dr. Ráczkövy Samu 561·60, Apáthy Gyula 459·—, Florián Kristóf 424·99.

61. Biró Áron 417·08, dr. Kassay Albert 416 86, Sperker Ferencz 412 64, dr. Lengyel Árpád 411·98, Ferenczy István 401·43, Sándor Mózes 391·80, Gyertyánffy Gábor 381·68, Gyarmathy Ferencz 381·42, Székely Lajos 369 98, Tamás Albert 369·70.

71. Solymossy Endre 363·96, Molnár Károly 361·54 Gyarmathy Dezső 355·22, id. Gaiter János 352·28, Demeter Domokos 351·9, Szentpétery Gergely 346·15, Tompa Árpád 345 50, dr. Bodolla Gábor 340·—, Gönczi Lajos 334·60, Pávelka Márton 334·17.

81. Ifj. Gergely Ferencz 332·53, Félegyházy Antal 326.60, Ferencz György 321 68. Rosman Jakab 307·39, Orbán Dénes 306 59, Lukács Domokos 303·70, Székely Mózes 298 93, Borbély Samu 297·—, Vánki Kálmán 287·89, Barcsay Károly 287·50.

91. Kovács Dénes 284·51, Lootz Frigyes 280·19, Ugron János 278 41, Demény Ferencz 278·22, Kovács Domokos 277·—, Csép Ignácz 276·07. Jeddi Tamás 275·93, Balázsy Ignácz 273·42, dr. Török Pál 275 64, Szél Géza 269·49.

101. Zakariás Antal 269 38, Bedő Dénes 264·60, Homolay Lajos 261·56, Simó Mátyás 259·62. Haurik Alfréd 259·49, László Domokos 252·—.

Póttagok: 1. Fás Gyula 248·16, Pap Ödön 241·44. Szabó György 239 86, Fekete Béni 234·33, Biró Mihály 230·80.

Megállapittatott és elfogadtatott Udvarhelyvármegye állandó biráló választmányának Székelyudvarhelyt, folyó hó 1-én megtartott ülésében.

—

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a székelyudvarhelyi állami főreáliskolához *Szarvas* Arnold *Radó* Simon, *Vörös* Béla, *Sima* Ferencz helyettes tanárokat rendes tanárokká nevezte ki.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 10-én tartotta folyó havi ülését, *Ugron* Ákós főispán elnöklete mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek Dr. *Damokos* Andor alispán tette meg jelentését. Alisp. iktatóra szeptember hó folyamán 711 ügydarab érkezett, melyből 606 nyert elintézést. Egy évre érvényes utlevelet 335 darabot adtak ki. A szept. 27-én megtartott számonkérőszék alkalmával a megye főispánja az ügykezelést megvizsgálta s az ez alkalommal felvett jegyzőkönyv lényegesebb rendelkezéseket nem tartalmaz. — *Barabás* András árvaszéki elnök jelenti, hogy elintézni való ügydarab 1208 volt, melyből 287 nem nyert elintézést. A gyámoltak száma e hó végével 12106, gondnokoltaké 155, ügygondnokoltaké 647 volt. — Dr. *Lengyel* József m. főorvos jelentéséből kitünt, hogy a közegészségügyi állapot a megelőző hóhoz viszonyitva kedvező volt. A légző, emésztő, vérkeringési bántalmakban kevés betegedés történt és azok is tulnyomó részben enyhe lefolyásuak voltak. A közkórházban 179 beteg részesült ápolásban, melyből 75 maradt vissza. E jelentésnél Dr. *Mezei* Ödön kérdést intézett. hogy mennyiben felel meg az a hir, hogy Felsősófalván 150 szamárhurutos beteg van és számosan elhaltak? Dr. *Lengyel* József válaszában a hirt ilyen alakjában valótlannak mondja, mivel mindössze 30—40 betegülési eset történt. — *Ember* János kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a tanfelügyelőség munkássága a részletes tananyag beosztás, tankönyvek felülvizsgálatára terjedt ki. Megemlékezett a személyi változásokról és a főispánnak a helyi Polg. leányiskolánál tett látogatásáról. — *Stratzinger* Emil pü. igazgató jelentését másik helyen ismertetjük. — *Szobotka* Rezső kir. főmérnök jelenti, hogy ugy az állami, mint a törvényhatósági utak jó állapotban voltak. A pótfedanyag kiszállittatott, a műtárgy épitések befejezést nyertek. A gyergyói ut áthelyezés a munkás hiány folytán nem lett befejezve. — *Zonda* József állatorvos jelenti, hogy az állategészségügy kedvező volt. — A közgazdasági előadó jelentését *Ádám* Albert főjegyző terjesztette elő. A jelentés panaszkodik a munkabérek magas voltára, mely a középosztályt tönkretevéssel fenyegeti. — *Révffy* Zoltán kir. ügyész jelenti, hogy a törvényszék fogházában 34 elitélt, 14 vizsgálati, a keresztúri jb. fogházban 20 elitélt, az oklándinál 39 elitélt fogoly volt letartóztatva. A bizottság intézkedett az oklándi fogház megvizsgálása felől, mig a helybeli fogház megvizsgálását tudomásul vette. Tárgysorozat rendén a Székelytársaságok szövetkezetének megkeresése alapján, *Polónyi* minisztert megtámadtatása alkalmából üdvözli a bizottság. *Szobotka* Rezső kir. főmérnök jelentette, hogy a vasuti üzletvezetőség a bizottságnak fedett perron létesitése érdekében hozzá terjesztett kérését az igazgatósághoz felküldötte. A bizottság felir, miszerint a kisküküllővölgyi vasut hetenként háromszor Parajdig közlekedjék. Tudomásul vették, hogy az igazgatóság Ujszékely községet a héjjasfalvi postaforgalomba átkapcsolta. A zetelaki Klein-féle iparvasut bejárását a miniszter tudomásul vette. Tudomásul szolgált, hogy a közig. biróság a homoród szentmárton—almási utnál, Lövéte község hozzájárulását helyben hagyta.

Megindult a vármegye. Az Amerikába való kivándorlás napról-napra ijesztőbb mérvéket ölt vármegyénkben. Amig a mult egész évben ezer ember hagyta itt Udvarhelymegyét, addig e szám ez évben már szeptember hó végéig csaknem megkétszereződött. Amint *Damokos* Andor alispán az e héten tartott közig. biz. ülésén jelentette, megyénkből nemkevesebb mint 1966 ember vándorolt ki, az emlitett idő alatt. E létszám hónapok szerint igy oszlik meg. Január: 287, február 280, márczius 316,

április: 164, május 99, junius: 107, julius: 139, augusztus: 239, szeptember: 335 ember vándorolt ki. Ha a kivándorlási számot, igy hónap szerint vizsgáljuk meg, konstatálhassuk, hogy a kivándorlási kedv a téli és őszi hónapokban fokozatosan apad, illetve növekedik, vagyis nyáron át alászáll. Ha tehát a kivándorlás a mostani arányt megtartja, pedig meg fogja tartani, ugy az ez évben hátralevő három hónap alatt, hogy mennyien fogják még itt hagyni szülőföldjüket, elképzelni is rémitő. A kivándorlás eme mérvét pedig többé a munkahiánynak, a napszámbérek alacsony voltának betudni nem lehet. Hisz megyeszerte általános a panasz, hogy a magas napszámárak tönkreteszik a középosztályt s ezen magas árak daczára is általános a munkás szükség. Ezek alapján a kivándorlás ezen rohamos emelkedését, másban, mint a gyors meggazdagodási vágyban, melyről a tengeren tulról néha-napján hir érkezik népünk körébe, — keresni rem tudjuk.

Eljegyzés. *Kassay* Farkas Gyula eljegyezte *Pék* Rózsika kisaszonyt.

Kitüntetett iparosok. A Tordai magyar védő-egyesület folyó hó 1—6 ikán Tordán rendezett erdélyrészi honi iparmunka kiállitáson Székelyudvarhely iparosai közül is számosan vettek részt. A kiállitók közül a biráló bizottság a következőket tüntette ki: *Orbán, Nagy és Tamás* czipészek arany oklevél, — *Sturza* József csizmadia bronzoklevél; a faipari szakcsoportnál *Balázs* Károlyné taplómunkáért dicsérő okmány, — *Salamon* Kálmán müfaragó (Székelykeresztur) ezüstérem és ezüstoklevél. Derék iparosaink kitüntetésének őszintén örvendünk, mert ezzel nem csak maguknak, de általában a székely iparnak szereztek dicsőséget.

Megjöttek a színészek. *Heves* Béla jeles szintársulatával megérkezett, hogy hat hetes őszi szezonját megtartsa. A társulat, mint a mult alkalommal erről meggyőződtünk, kiváló jó erőkből áll, s igy a müpártoló és müértő közönségnek kellemes szinházi estékre van kilátása. Az előadásokat holnap, hétfőn, kezdik meg *Herbelin papa* bohózattal. Bérelni *Ladányi* Imre titkárnál lehet, ki ez ügyben készséggel áll a közönség rendelkezésére. A társulat előadó személyzete a következő: Nők: Balla Mariska. subrette énekesnő. Tibor Lori, coloratur énekesnő. Püspöki Rózsi, énekesnő. Márkus Lenke, hősnő. Sinkó Gizella, naiva társalgási szinésznő. H. Serfőzy Etel, komika. Halasy Mariska, naiv és szende. Tordai Etel, hősnő és társalgási szinésznő. Borcsay Józsefné, anyaszinésznő. Morvai Gizi, Morvai Józsa, tánczosnők. Buday Ilona, Bártfay Irma, Békéssy Gyuiáné, Markovits Henrikné, Nagy Erzsi, K. Ujházi Margit, Piatér Margit, Dunainé, kar- és segédszinésznők. — Férfiak: Heves Béla, jellemszinész. Halasy Béla, buffó és apa. Baghy Gyula, hős és jellem. Ladányi Imre, hős szerelmes. Békéssy Gyula, baritonénekes. Kozma Pista, tenorista. Gergely Lajos, lyrai szerelmes és bonvivant. Szente Rezső, bonvivant. Megyaszay Jenő, tenorista. Dunai Árpád, burleszk komikus. Hegyesy Gyula, buffó. Rónai Imre, operett buffó. Somogyi K. naturburs. Neményi Lipót, apaszinész. Eőry Pordán Béla szinész. Galambos Elemér, Horváth Gyula, Markovits Henrik, Ligeti Gyula, Halász Lajos, Pordán Jenő, kar- és segédszinészek.

Fizetik az adót. Az ex-lex megszüntével hónapról-hónapra emelkedik a befizetett adók összege. Igy szeptember hó folyamán, mint azt *Stratzinger* pü. igazgató a folyó havi közig. biz. üsésen jelentette, nemkevesebb mint 195 ezer korona folyt be. Ez összeg az egyes adónemek szerint igy oszlik meg: egyenesadóban befolyt 77427 kor. (a mult év hoszu időszakákan befolyt összegnél 72458 korral több), hadmentességi adóban 639 k. (+ 535). bélyegdij és jogilletékben 17472 k. (+ 14012), fogyasztási és italadóban 62095 k. (+ 19003), dohány jövedékben 37832 k. (+ 3775).

A megtámadott mandátum. Egyik korábbi lapszámunkban, egyik olvasónk egy rövidke hir alakjában tudatta velünk, hogy *Simkó* József budapesti tanitó, oláhfalusi képviselő ellen, összeférhetetlenségi esetéből kifolyólag feljelentést tettek. Simkó: mimosa pudicát és kollegáját Hozó János tanitót, oláhfalusi nyelvmestert ez a dolog szerfölött kellemetlenül érintette, mivel előbbi mandátumát, ez utóbbi pedig nagyságos barátját látja veszélyeztetve e feljelentés által. Ez volt aztán szülő oka annak a kedves kis nyilt levélkének, melyet Hozó János a napokban szélnek eresztett, melyben a nagy politikus, Simkó összeférhetetlenségi ügyét védelmezi meg, oly módon, hogy lapunk irányát mélyen lesujtva, egyéniségének megfelelő kedves módorban lesajnálja Simkó 48-as volt ellenfelét s a dologról hirt adó pár soros közlemény stilusára pedig ötös kálkulust jegyez. Az oláhfalvi akadémikus urral távolról sem kivánunk polemizálni, hanem a következőket jegyezzük meg, melyekre mint főpolitikusnak és fogadatlan prokátornak, Hozó urnak, még szüksége lehet, tekintve azt, hogy a tanitás mellett bőven ráér nem csak *lövöldözni*, hanem politizálni is. Tehát az 1901. évi XXIV. t.-cz. 4. §-a szerint a községi, közép- és polgári iskolák és az elemi és felsőbb népiskolák tanárai és tanitói, az országgyülési képviselőséggel össze nem férő állást foglalnak el. Ugyanezen t.-czikk 21. §-a szerint a ki összeférhetetlen állást foglal el, köteles azt megbizó levele bemutatásakor a Ház elnökének irásban bejelenteni és végleges igazolásától számitott 30 nap alatt, az összeférhetetlenségi helyzetet megszüntetni s egyszersmind a Ház elnökét erről értesiteni; a 24. §-a szerint pedig az ezen kötelezettségeinek teljesitését elmulasztónak, ha nyilvánvaló rosszhiszemüség terheli, az összeférhetetlenségi bizottság itélete alapján, képviselői megbizatása megszünik. Ad huc sub indice lis est. Bárhogyan itéljen is azonban az összeférhetetlenségi bizottság, magunk részéről nyugodtan megállapithajuk, hogy vármegyénknek és választókerületének inkább tehet szolgálatokat egy olyan ember, ki a viszonyokat ismeri, mint egy fővárosi tanitó, bármennyire tudja is demagogiával, komédiázással, vallásos cselekmények profanizálásával és ügyes korteskedéssel a nép vonzalmát időlegesen megnyerni; külömben is a kiábrándulás ideje az oláhfalvi választókerületben már elérkezett.

A róm. kath. plebánia templom felszentelése a közbejött akadályok következtében nem october 23-án lesz, amint annak idején jeleztük, hanem *24 én, szerdán,* d. e. Ugyanezen nap estéjén tartják meg a már jelzett ünnepélyt is. A meghivókat hét főn bocsátja ki a rendezőség és ugyanezen naptól kezdve a jegyek előreválthatók Z. Székely Dénes könyvkereskedésében. A müsor végével a rendezőség *Spanyár* Pál főgimn, rajztanárnak egy igen értekes tájképét fogja kisorsolni, melyre a sorsjegyek szintén a nevezett kereskedésben előre kaphatók. A szentelést, amint megirtuk, *Prohászka* Ottókár dr., székesfehérvári püspök végzi, mert *Majláth* Gusztáv erdélyi püspöknek, megrongáit egészségének teljes helyreállitása végett, délvidékre kell utaznia. A müsor a következő: 1. A helybeli zenekar játéka. 2. Beeothoven: „Himnusz az éjhez." Énekli a róm. kath. főgimnázium vegyeskara. 3. „Megtérés", költemény. Irta és szavalja: Dr. *Paál* Árpád. 4. Chopin: „Ballada" g. moll. Zongorán előadja: Dr. *Solymossy* Lajosné. 5. Beszédet mond: Dr. *Prohászka* Ottokár, székesfehérvári püspök. 6. Énekel: Dr. *Vass* Lajosné. 7. Monológot ad elő: *Kovácsy* László. 8. „Zrinyi Ilona lakomája", melódráma. Szavalja: *Orbán* Domokos VIII. o. t., zongorán kiséri: *Gonda* Tibor VII o. t. 9. A helybeli zenekar játéka.

Halálozások. Egy derék, szorgalmas polgártársunk, *Pávelka* Márton, munkás életének 69-ik, boldog házaséletének 36 évében folyó hó 11 én elhunyt. A megboldogultat tegnap délután helyezték örök nyugalomra a kath. sirkertbe, általános részvét mellett. Halálát neje *Jakab* Zsuzsánna, gyermekei: *Teréz* férj. *Fernengel* Gyuláné, *Marika* férj. *Virágh* Józsefné, *János*; unokái: Fernengel Adél, Irén, Josefin, Gyula, Ottó, és vejei: *Fernengel* Gyula *Virágh* József gyászolják.

Szentes Árpád életének 39-ik évében folyó hó 12-én elhunyt. Halálával szülőit: Szentes József és nejét Szabó Annát, valamint testvéreit boritotta gyászba. Temetése ma délután 3 órakor lesz.

Az unitárius templom javára a helybeli egyházközség elöljárósága az alábbi kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: Tódor Sándor és Orbán Sándor beszámolt: 1224 k. 44 f. Dr. Egyed Balázs 407 sz. gy. ivén: Dr. Imreh Domokos 4 k., Kállay Sándor 2 k., Szabó Dénes 1 k. Együtt 7 kor. Kovács Imréné 469 sz. gy. ivén Buzogány György 2 k., Simó János id., Vári Elek, Lőrincz Mózes 1—1 k. Együtt 5 k. Pap Dénes 413 sz. gy. ivén: Pap Dénes 5 k., Kelemen Pal 2 k., Kandó István, Nagy Sándor, Nagy Ferencz, Gergely Róza Szőcs Gergelyné, Bálint Gábor 1—1 k., Olasz Domokos 50 f. Együtt 13 k. 50 f. Vári Albert utján Bónis Ferenczné 10 k., a homorodujfalvi unit. egyházközség 4 drb gerenda megváltása árába 14 k. Egy magát megnevezni nem akaró gyüjtött 50 k Kisgyörgy Sándor utján Tarcsafalvi Albert 4 k., Dr. Mátyás Mihály 25 k., Albert Iván 25 k., Kobátfalván rendezett mulatság jövedelme 63 k. 33 f., Buzogány József utján ifj. Murvai Mózes 2 k., Gálfy János 77 sz. gy. ivén: Özv. Veres Miklósné 25 k., Gálfy János 16 k., Morágyi Istvánné 5 k., Gálfy Jánosné 4 k. Együtt 50 k. Klein Zsigmond czég 200 k., Imreh József 2 k. 50 f., Vári Albertné 25 k., Vitális Elek 5 k., Pálfy Dénes által adott 10,000 drb cserép ára 184 k. Az I—LIII közlemény 12077 k. 84 f. E közlemény 1957 k. 27 f. Összesen 14035 k. 11 fill.

Heti müsor. Hétfő: *Herbelin papa,* franczia bohozat. Kedd: *Szegény Jónáthán,* operette. Szerda: *Gésák,* operette. Csütörtök: *Pogány Gábor,* szinmü ujdonság. Péntek: *Arany-kakas,* vigjáték zóna. Szombat: *Pesti nők,* operette ujdonság. Vasárnap d. u.: *János Vitéz.* Este *Florika szerelme,* népszinmü.

Jegyző választás. Homoródarócz községben az imént tartott jegyző választáa alkalmával községi jegyzőnek egyhangulag *Barra* Sándort választották meg.

Tanulmányi kirándulás. A főreáliskola husz tanulója *Nosz* Gusztáv és *Szarvas* Arnold tanárok vezetése mellett megtekintette az erdélyi Érczhegység vidékét. A szép és tanulságos kirándulás october 6-ától 11-éig tartott, melyről egyik résztvevő ifju a következőkben számol be. Mindjárt elindulásunk délutánján kifejezést adtunk hazafias érzelmünknek Fehéregyházán, Petőfi és az 1849-ben elesett honvédek sirjánál. A Himnus eléneklése és *Nosz* Gusztáv tanár szép beszéde után gyalog mentünk be Segesvárra. Itt a várban levő Petőfi szobornál megtartott hasonló, de még a „Nemzeti dal" elszavalásával megtoldott ünnepély után még az éjjel Gyulafehérvárra utaztunk. A második napot itt töltöttük a régi római Apulumban, s megnéztük e történelmi nevezetességü város érdekességeit, nevezetesen a régi várat. Batthyány-könyvtárt és a régi gót-stilü róm. k. templomot, melynek még Szent István vetette meg alapját, Éjjelre Zalatnára mentünk. Másnap, kora reggel a szép berendezésü aranyöntőt, pénz- és aranybeváltót, s a kőcsiszoló ipariskolát tanulmányozták. Innen szekéren indultunk, s Abrudbányán átutazva este 10 órakor Vöröspatakra érkeztünk, hol a község lakossága volt szives vacsorát és éjjeli szállást adni, a miért *Nosz* tanár szép pohárköszöntőben fejezte ki hálást köszönetünket. Negyedik nap a fenséges külsejü bazaltsziklát, a „Detonatát" látogattuk meg, melynek tetejéről gyönyörü a kilátás, különösen megragadó a „Vulkán" nevü hatalmas mészkőszikla. Utközben az egyszerü aranyzuzókat, az u. n. „Stomp"-okat is néztük meg, melyeknek hajtóerejét, a vizet, két nagy mesterséges tó gyüjti össze. A közelben még láttuk a „Szentkereszt" és a régi római bányát, a honnan bányavasuton mentünk az Abrudbánya közelében levő kincstári aranyzuzókhoz. Azután begyalogoltunk Abrudbányára, a hol az állami iskola igazgatójának szives közbenjárására magánházaknál lettünk elszálásolva, amiért az igazgató urnak és a város közönségének e helyen is köszönetünket nyilvánitjuk. 10-én a város megnézésével befejeztük a látnivalók sokaságát és hazafelé indultunk. Csütörtökön reggel elfáradva ugyan, de szép emlékekkel érkeztünk haza. Megköszönve tanárainknak a lelkes vezetést és tanulságos magyarázatokat, kiki sietett azoknak, akik itthon maradtak, elbeszélni a látottakat. Kivánjuk, hogy a kisebb tanulóknak is legyen jövőben hasonló érdekes kirándulásban részük. *Egy jelenvolt.*

Oltár-egyleti gyülés. A következő sorok közlésére kérettünk fól. Minden névre szóló meghivó helyett ezen az uton kérem mindazokat a tisztelt hölgyeket és urakat, kik a létesitendő Oltár-egyesület tagjai akarnak lenni, sziveskedjenek f. hó 14-én (vasárnap) d. u. 3 órakor a helybeli apáczazárda nagytermében tartandó megalakuló közgyülésen megjelenni. *Mikes* János gróf, főespares.

Major tánczmester vizsgabálja. Folyó hó 21-én vasárnap Sándor István ettermeiben tartja meg Major tánczmester tanitványai haladásának bemutatása czéljából rendezendő záró estélyét. Melyre a mennyiben külön meghivókat nem küld ki, a t. érdeklődő közönséget e helyen hivja meg. Belépti dij személyenként 2 k. gyermekjegy 1 k. Kezdete pont 8 órakor.

Hajtóvadászat. A mult szombaton és vasárnap, a zetelaki erdőkben, *Simó* Mátyás birtokos revierén hajtóvadászat volt. A hajtásban mintegy 3—4 medve is volt, lövésre azonban csak egy három éves szürke medve került. A medve szerencsés elejtői *Demény* Ferencz törvbiró és *Császár* László törvszéki jegyző voltak, kik csaknem egyidőben lőttek a vadra, melyet azonban csak egyik golyó talált, s igy a halálos golyó jogos tulajdonosát megállapitani nem lehet.

Kivonat a m. hivatalos lapból. Sertésvész megszünt és a zárlat feloldatott Szekelyszentkirály községben. — Rühkór megszünt és a zárlat feloldatott Vágás községben. — Sertésorbáncz fellépett és a zárlat elrendeltetett Székelyvéczke községben. — Bivalyvész fellépett és a zárlat elrendeltetett Bikafalva községben. — Homorodujfalu község határában szeptember 15-én egy drb 2 éves fehér berbécs (mindkét fülhegye el van vágva, homloka veresföldes) fogatott fel — az igazolt tulajdonos folyó hó 15-ig a homorodujfalvi községi biránál tulajdon jogát igazolással átveheti. Fenyéden folyó hó 3-án d. e. 1 drb 5 éves kékes-szörü fejős tehén felfogatott. A tehén bal füle alól ájos, jobb füle hegye hasitott. Tulajdonosa Gálffy Istvántól a karok kifizetése után

átveheti. — Oroszhegyi lakos Berkeczi Pál tulajdonát képezett 1 drb $1^1/_2$ éves piros szörü ökörborju, jobb füle hátul hasitott, Oroszhegy közlegelőjéről elveszett szeptember közepetején. — Oroszhegyi lakos Ádám Ferencz tulajdonát képező 1 drb 3 éves fehér-szörü ökör-tulok, szarván L. V. Ö. bélyeg. 15 napja elveszett.

A róm. kath. plebánia-templom belső javitás és diszitésére adakozták (IV. közlemény.): Dr. Válentsik Ferenczné gyüjtőivén: Klein Sándor Budapest, 100 k, Dr. Issekutz Viktor 10 k, Fülei Sz. Lajos, Szeles Dénes 4—4 k. Ugron Zoltán, Biró Dénes, Dr. Elekes Dr Lengyel Zoltán, Szegedy Árpád, Dr. Zakariás János 2—2 k. Nemes D., Dr. Jankovics P., Lukácsffy, Bartha G., Bihary, Horváth K. 1—1 k. Összesen: 136 k Tiszt. Stabisersky Virginia gyüjtőivén: N. N. 2 k, N. N. 1 k. „Más", Zomora, Pentert L, Ujfalusy 1—1 k, N. N. 40 fill, Összesen: 7.40 k. — Gáspár Antalné gyüjtőivén: Ferencz Márton 10 k, Gáspár A, Fekete J., Hartmayer R. 4—4 k. Sántha A, 3 k, Kristóf I., Rákosi Tamásné, Bajna I., Kiss I., Fülöp Istvánné, Kiss A., Jakab L., Simó Józsefné, Székely Józsefné, Konrád A., Cserey Józsefné 2—2 k, Binder Istvánné, Albert Andrásné, Friedmann J., Simon J, Györfi L., Ilyés I, Ungvári Anna, Kiss Gy., Fábián Zs, Szalai D, Ilyés Istvánné, Várady Antalné, Likman K., Szabó Mária 1—1 k, Péter F., Fülöp B., Szenkovits Mártonné, Szállasy J. 60—60 fill, Id. Ungváry L. 50 fill., Szabó Juli 40 fill. Iszrael Dávidné, Csiki I. 20—20 fill. Összesen: 64.70 k. — Kassay Dénesné gyüjtőivén: Kassay Denesné 4 k, Kassay Berta 2 k, Balázs Jánosné, Özv. Ádám Ferenczné, Pál Ignáczné N. N, Balázs Zs., Dimitrof Anna, Kovács Zsigmondné Kovács Zs., Biró Dénesné, Angi Teréz 1—1 k, Olvashatlan 36 fill, Kovács M., Császár Joacné, Biró I., Keresztes J. 20—20 fill, Marton G., Bille P., Bartha Katinka, Ferenczi I, Anáte Gy, Török Veronka 10—10 fill. Összesen: 18.36. — Özv. Simó Györgyné II-ik gyüjtő-ivén: Gyulafehérvárott és Borbándon 48 adakozótól 56.12 k. — Jánossy Beáta gyüjtő-ivén: Rieger I, Kassay L 10—10 k, Schröder J. 5 k, Szabó Erzsike, Özv. Ozsváth Lászlóné 3—3 k, Gabosi N, Jánossy János, Kiránduló társaság 2—2 k. Dr. Horváth Á. 1 50 k, Daraghy M., Darszon B., Pál E. Özv. Latzko Albertné, Csiki Izabella, Finkér Bella, György L., Szabó D. 1—1 k. Összesen: 46.50 k. — Özv. Palfy Ferenczné gy.-ivén: Özv. Palffy Ferenczné 10 k. — Löffy Miczi gy.-ivén: Medgyes és Maros-Vásárhelyen 11 adakozótól 14.20 k. — Löffy Berta gy.-ivén: Radnód és Mikházán 10 adakozótól 6 80 k. — Berkeczi Sándorné gy.-ivén: utólag Junk-Cseke Lajos 10 k. — Összeg 370.08 k. I—III. közlemény 1199 11 k Összesen 1569.19 k. — V. közlemény: Szabó Gáborné (Szombattalva) gyüjtő-ivén: Dr. Demeter Lőrinczné, Ungvári Lájosné 2—2 k, Szabó Gáborné, Kovács D, Szakáts Karolin, Bodrogi Sándorné, Novák Istvánné, Varróné, Papp Gergelyné, Csiki L., Tarcsafalvi M., Pál J., Farczádyné, Pál Lajosné, Tittel Ferenczné. N. N., Sz. Zs, Magyari Ferenczné, Hartmayer R. 1—1 k, Vladár Ferenczné 60 fill, Schwartz Mihályné, Király A., Krusniczky J., Demény Ferenczné, Solymossy Pálné 50—50 Borbély, Trattner J., Kovács L, Biró Ferenczné, Komaracy Ilonka, N. N., Papp D., Barabás Imre, Péterfi J., Barabás Mártonné, Spiller J., Phaffenhuber Izabella, Özv. Kiss Sándorné 40—40 fill., Vargha P., Csiki D., Ifj. Vass Andrásné, László Istvánné 30—30 fill., Fernengel F., Barabás K., Id. Sándor Pálné, Orbán Dénesné, Hegyi Mózi, Bálint Róza, Hajdu Jánosné, N. N., N. N., Győrfi K., Dénes M, Sándor P., Czézár Józsefné, Sándor Zsigáné 20—20 fill, Derzsi Mózesné, Dávid Ferenczné, Gál Mihályné, N. N., Elekes Lőrinczné 10—10 fill., Vass Ferenczné 08 fill. Összesen: 33 88 k. — Lakatos Vilma gy.-ivén: Dr. Györgypál D, Geczö B. 4—4 k., Körösy G., N. N., Szentes Gergelyné, Kovács Gy. 2—2 k, László E, László Bertá, Özv. Trauber Nándorné, Csáka Béláné, Tamás G., Albert Balázsné, K T., Gridró B., Császár D, Kemenes Józsefné, Czedő I, Trohan F., Kovács P., Hajnod, Lacz S., Petres L. 1—1 k. Összesen: 32 k. — Özv. Tamás Ferenczné gy.-ivén: Tamás B. 3 k, Özv. Tamás Ferenczné, Barabás J. 2—2 k, Gábor M., Kovács Aronné, Fülei I, Kézsmárky M, Jakab I., Viczai J, Boros Domokosné, Schiroky G., Potoczky P., Csergőfy A., Bedő I. 1—1 k, Szigethy D, Lukács I., Asztalos P., Verestoi D., Regina 40—40 fill. Összesen: 20 k. — Sterba Ödönné gy-ivén: Sterba Ödönné 30 k. — Hargita Nándorné gy. ivén: Hargita Nándorné 5 k, Derzsi Istvánné, Kónya S. zenekara 4—4 k, Maráth Józsefné 3 k, Pillich Lajosné. Gabrovitz K né, Halbich Jakabné, Janicsek J., Kóbori F., Dorosné, Dávid G., Szentes M. 2—2 k. Dávid A., Miskolczy Károlyné, Kandó Istvánné, Dollny Róbertné 1—1 k. Összesen: 36 k. — Szabó Gáborné gy.-ivén: Dr. Török Albert Tibód 20 k, Szabó Gáborné Tibód 10 k. Összesen: 30 k. — Összesen: 181.88 kor. I—IV. közlemény 1569.19 k Összesen: 1751 07 k. — Fogadják a nemes szivü adakozók ez uton ia hálás köszönetünket Mikes János gróf, főesperes-plebános, bizottsági elnök. Paschek Viktor, bizottsági pénztárnok.

x **10.000.** Október 2-án jelent meg a Pesti Hirlapnak alapitása óta a tizezredik száma. Ez a szám 28 esztendőt jelent, egy lap életében jelentős időhatár, ujabb olvasó-nemzedéket. És a Pesti Hirlap régibb és ujabb nemzedéknél egyaránt népszerü maradt és ma hazánk legelterjedtebb, legolvasottabb, legkedveltebb napilapja. Mert radikálisan szabadelvü, szókimondó és független ujság volt mindig; mert három évtizeden át mindig a legjelesebb irói és hirlapirói gárdát látta munkatársai sorában s mert azonkivül, hogy napról-napra a legnagyobb terjedelemben jelenik meg, más napilapokat felülmulva, az előfizetőket különféle előnyökben is részesiti. A második tizezer szám első időszakára *Eötvös* Károly, *Gárdonyi* Géza, *Tóth* Béla és *Bródy* Sándor tollából igér a szerkesztőség tárczákat és regényeket. Az 1907-ik évre szóló Naptár, — melyet minden október 1-vel belépő uj előfizető is megkap ingyen, karácsonyi ajándékul — több közhasznu (kertészeti, mezőgazdasági, egészségügyi) rovattal bővitve és 32 képes oldallal fog megjelenni; szépirodalmi része gazdag és választékos lesz. A Divat-Szalont Szabóné-Nogáll Janka jeles divatlapját, a Pesti Hirlap előfizetői féláron kapják. A Naptárt deczemberben csak azok kapják meg, akik legalább október 1-je óta az előfizetők közé tartoznak. A Pesti Hirlap ára egy hóra 2 kor. 40 fillér, negyedévre 7 kor. s a Divat-Szalonnal együtt 9 kor. (A Pesti Hirlap kiadóhivatala: Budapest, V., Váczi-körut 78. Telefonszám 26—40)

Tanuló felvétetik e lap nyomdájában.

Eladó gyümölcsös-ládák. Czim a kiadóhivatalban.

TÁVIRATOK.

Budapest, október 13.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Az uj háznagy.

A képviselőház tisztikara ma délben összegyült a háznagyi hivatalban, hol nevükben Dessewffy Arisztid háznagyi titkár előbb elbucsuzott a volt háznagytól, Tóth János államtitkártól, majd üdvözölte az uj háznagyot, Leszkay Gyulát, ki válaszában kérte a tisztikar támogatását, biztositva őket támogatásáról.

Polónyi rendelete.

Polónyi Géza igazságügyminiszter ma körrendeletet intézett a kir. táblai elnökökhöz, intézkedjenek, hogy a felügyeletük alatt álló összes biróságok Rákóczy temetése alkalmából, október hó 27., 29. és 30. napjaira tárgyalást vagy ülést ne tüzzenek ki, hanem azokat a következő napokra halasszák.

Az Ujság szenzácziója.

Az Ujság mai számában „A király és Goluchowszky gróf" czimmel szenzácziós közlemény jelent meg, melyről legilletékesebb helyről kijelentik, hogy teljesen valótlan, mert Wekerle legutóbbi audencziáján Goluchowszky ügy egyáltalán szóba sem került.

Szemere sajtópere.

Szemere Miklós országos képviselő becsület sértésért és rágalmazásért sajtópert inditott a Népszava szocziálista ujság ellen.

A Bubics ügy.

A budapesti törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott Bubics ügyében az ügyvéd felfolyamodásával, melyet elutasitottak és ennek alapján ugy László Fülöpre mint Bajnóczy Józsefre vonatkozólag a bünvádi eljárást megszüntették.

Gajári vád alatt.

A budapesti törvényszék vádtanácsa ma Gajári Ödön, Az Ujság szerkesztőjét, a Zeyszig ügyből kifolyólag, Bánffy Dezső báró ellen irt két czikkéért rágalmazás sajtóvétsége miatt, vád alá helyezte.

Szerencsés szám.

Az osztálysorsjáték mai huzásán négyszázezer koronát nyert a 37552 számu sorsjegy.

Kiadja Becsek D. Fia könyvnyomdája
Telefonszám 14.

Sz. 5244—906. szb.

Pályázati hirdetmény.

Székelyszenterzsébet és Székelyandrásfalva községekből alakult körbábai állás megüresedvén, midőn annak szabályszerü betöltésére pályázatot hirdetek, felhivom az érdekelteket, hogy az eddigi működésüket igazoló bizonyitványaikkal felszerelt folyamodványaikat **folyó évi november hó 15-éig** annál is inkább adják be, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Ezen állással 100 korona rendes fizetés és 40 korona lakbér szabályrendeletileg megállapitott dijak járnak s ennek ellenében tartozik az illető a bábák részére szóló utasitást betartani.

Székelykeresztur, 1906. október 7-én.

Gálfty,
főszolgabiró.

1009—1906. kj. sz.

Kirdetmény.

Alólirott ezennel közhirré teszem, hogy Recsenyéd község határán gyakorolható vadászati jog **1906. évi október hó 21-én** d. u. 4 órakor a község házánál megtartandó nyilvános árverésen — egymás után következő 6 (hat) évre — haszonbérbe fog adatni.

Feltételek alólirottnál megtudhatók.

Homoródszentpál, 1906. október 7.

Kiss Jenő,
körjegyző.

A homoródi járás főszolgabirójától.

Sz. 3488—906. k. i.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A közigazgatási erdészeti bizottság 1607—906. k. e. b. számu határozatával a „Hatod" nevü havason Kisbaczon. Bardocz és Csikszentkirály község birtokosainak tulajdonát képező részen és pedig a „Boda kutja" és a „Barót köze pusztája" nevü helyeken két őrház, erdőtiszti szállóval és istállóval felépitését elrendelvén s az épitési költségeket egy-egy őrházra 1721 korona 10 fill, kikiáltási árban engedélyezvén, e munkálatok foganatositásának biztositása céljából **1906. évi október hó 23-ik** napjának 9 órájára Olasztelek községháza termében elnökletem alatt tartandó nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

Versenyezni óhajtókat felhivom, hogy az engedélyezett költség-összeg után számitandó 5% bánatpénzt kitüzött nap d. e. 9 órájáig jutassák kezemhez.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó müszaki müvelet és feltételek hivatalomnál hivatalos órák alatt naponkint megtekinthetők.

Oklánd, 1906. október hó 5.

Szabady Tivadar s. k.,
főszolgabiró.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém n. é. közönséget értesiteni, hogy ujonnan berendezett

füszer-, festék-, fonal-, szines fejtő- és csemege üzletemet

Deák-tér 15. szám alatt

megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségü kávéimat u. m. Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatémala, valamint különböző gyöngykávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Neuman-féle aradi liszteket, továbbá Előpataki, Kaszoni. Székely Selters és Baross-forrás ásványvizeket. mindennemü olajak, festékek, magyar gyártmányu szoba padló mázak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petroleumot stb.

Midőn a nagyérdemü közönség kegyes pártfogását kérem, szolid áraim, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyrabecsült vevőimet biztosithatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

Védjegy: „Horgony!"

A Liniment Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régjónak bizonyult háziszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapitó szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál** és **meghülések**nél, bedörzsölés képpen használva.

Figyelmeztetés. Sikány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosák legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „**Horgony**" védjegygyel és a **Richter** czégjegyzésel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és ugyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Dr Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz",

Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részvénytárs.

Székelyudvarhelyen a fő-, valamint a **Székelykereszturi** és **okländ** fiókintézeteinél

elfogad betéteket

évi **4%** kamatoztatás mellett, (a tőkekamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi **7%**

betáblázott kötelezvényekre évi **6%**

kamat és lejáratonként 20 fil. dij mellett (ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és érték-papir-szelvényeket.

Az igazgatóság.

Szerves anyagoktól mentes!

A „Székely Kristály" a legjobb borviz.

SZÉKELY KRISTÁLY

KAMILLA-FORRÁS

A Kárpátok gyöngye.

Természetes ásvány-GYÓGYBORVIZ

Kutkezelőség: Székelyudvarhelyt.

Ezen természetes gyógyborviz a légző és emésztőszervek hurutos bántalmainál, angolkor, csontlágyulás, vese- és hólyag-betegségeknél páratlan gyógyszer. Szabad és kötött szénsavtartalmánál, valamint szerencsés összetételeinél fogva nagy be folyással van az étvágy fokozására és elősegiti az emésztést. — Mint hüsitő és üditő ital, borhoz használva, a legelső a borvizek között.

A „Székely Kristály" a legjobb borviz.

Szerves anyagoktól mentes!

A m. kir. szőlőtelepeken termelt

és a budafoki m kir. pinczemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmivelésügyi miniszter támogatásával létesitett borértékesitő osztályából

magyar gazdák vásárcsarnok raktárszövetkezete

székelyudvarhelyi fiókjánál

következő, hivatalos vizsgálaton átment

BOROK vannak raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni Riesling	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali	45 fillér	35 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolcsvai szomorodni 1900 évi	155 fillér	144 fillér

Palaczk borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Auvergnas Gris Farczali Furmin stb. fajta kitünő palaczk — borok á legolcsóbban kaphatók. —

Megrendelésre bármily faj palaczk borok hozathatók Vételnél hordóért literenként 13 fill. letét adandó — Hordók 3 hónapon belől sértetlen tiszta állapotban, székelyudvarhelyi pinczéhezi szállitást levonva, a felszámitott áron visszavétetnek.

Első Budapesti Malom-épitészet és Gépgyár képviselője.

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár

bizományi raktára.

Eladó

küküllőmenti faj-must

mintegy 250 hektoliter.

Harangláb (Kisküküllőmegye.) Posta- és vasutállomás: Abosgálfalva. Szüret: folyó hó 15-től kezdődőleg. Szőllő ugyanott addig is megtekinthető.

Értekezhetni: *Weér Györgynével, Brassó,* Igazságügyi palota. Telephon: 204.

Kitünő hirnévnek örvendő és kiállitásokon első dijakat nyert

Óriásvirágu Japáni Chrysantheumaimból

válogatott 10 legszebb fajból álló

diszgyűjteményt

csomagolással együtt

6 koronáért ajánlok.

Valamennyi cserépben tenyésztett erőteljes példányok, a melyek november havában gyönyörü virágzatot fejlesztenek!

MÜHLE ÁRPÁD

kertészeti telepe

TEMESVÁRT

Árpád-telep 22.

Figyelem! **Még soha nem létezett!** Figyelem!

Egy garantirozott

jól járó órát lánczczal együtt

csak 2 K 95 fill.-ért

szállitunk mig készletünk tart, filiálénkból Bregenzből, a pénz előleges beküldésére, vagy utánvétel mellett. Ezen olcsó árral óráinkat azért ajánlhassuk, mivel raktárunkon több mint 100 000 darab van.

Rendkivül előnyös alkalom vevőknek!!

Schweizi óragyár „Aralk"

BREGENZ.

Két évi jótállás. Két évi jótállás.

Sz 2373—906. szb.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett **Korondi községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása:

1. Törzsfizetés 1600 korona.
2. Iroda átalány 120 korona.
3. Uti átalány 180 korona.
4. Természetbeni lakás.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1880. évi I. tcz. 6. §-sa, illetve az 1900. évi XX. tcz. 3. §-ának értelmében fölszerelt pályázati kérvényüket **folyó évi október hó 15-ig** hivatalomba adják be.

A választás határidejét később fogom kitüzni.

Székelyudvarhelyt, 1906. szeptember 24-én.

Demeter,
főszolgabiró.

Van szerencsénk ezennel tudatni, hogy a brassói piaczon, egyik üzleti helyiségünkben a legujabb módszer szerint, motor-üzemre

Kávé nagy-pörköldét

rendeztünk be.

Miután utóbbi időben a pörkölt kávé fogyasztása Erdélyben is emelkedett és a t. közönség a pörkölt kávé fogyasztásával járó takarékosságot és kellemességet elismerte, ezen uj üzletággal való foglalkozásra határoztuk el magunkat. Nagy bevásárlások, a legjelesebb fajták kiválasztásával és a leggondosabb eljárás a pörkölésnél azon helyzetbe juttattak, hogy mindenkor versenyképesek lehetünk, miért is nagybecsü pártfogását és próbarendelményét kérjük. Immár azon helyzetben vagyunk, hogy naponta frissen pörkölt kávét kifogástalan minőségben a legkülönfélébb fajtákban és mérsékelt árak mellett birunk kiszolgálni.

Árjegyzékkel és mintával szivesen szolgálunk és kivánatra bérmentve megküldjük.

Kiváló tisztelettel

Hesshaimer J. L. és A.

füszer- és gyarmatáru-kereskedés

a „Fehér oroszlánhoz" Brassóban

A apittatott 1843.

Téli menetrend.

Érvényes 1906. október 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
7 00			2 34	*ind.* Székely-Udvarhely *érk.*	1 33			6 19
7 16			2 50	Bikafalva	1 14			6 01
7 28			3 03	Bögöz	1 01			5 48
7 47			3 28	N,-Galambfalva	12 41			5 32
8 05			3 47	Bethfalva	12 14			5 02
8 15			3 58	Székely-keresztur	12 06			4 57
8 32			4 1	Ujszékely	11 37			4 27
8 46			4 34	*érk.* Héjjasfalva *ind.*	11 22			4 12
	2 45		9 27	Brassó		2 09	8 00	
8 49	5 29	5 32	4 34	*ind.* Héjjasfalva *érk.*	11 04	11 14	4 03	3 42
9 17	5 49	9 27	5 03	Segesvár *ind.*	10 34	11 00	3 40	3 10
	6 50	11 09		*érk.* K,-Kapus *ind.*		9 47	2 13	
		12 56		N,-Szeben		1 04		
	6 56	11 41		*ind.* K,-Kapus *érk.*		9 43	1 58	
	8 55	2 55		*érk.* Kocsárd *ind.*		7 52	10 54	
		5 37		M.-Vásárhely		10 30	1 15	
	9 00	3 07		*ind.* Kocsárd *érk.*		7 50	10 42	
	10 50	5 21		Kolozsvár		5 55	8 33	
	2 32	10 34		Nagy Várad		2 11	3 42	
	7 50	7 20		*érk* Budapest *ind.*		9 15	8 30	

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu portlandora czementet olcsón ajánl

BRASSOI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban **Székelyudvarhelytt** kapható **Rösler és Gábor** uraknál